

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE
PEDAGÓGIAI ÉS KATEKETIKAI FOLYÓIRATA
V. évfolyam 3. szám – 2019. november

FIGYELJ RÁM!

A TARTALOMBÓL:

**ÖSSZHANBAN A TEREMTÉSSEL
– KÖRNYEZETI NEVELÉS AZ
ÓVODÁBAN**

ÍRJ LENDÜLETTEL!

**MAGYARTANÍTÁS ÚJ
MÓDSZEREKKEL**

MIÉRT FELEJTÜNK?

**SEJTEVANGELIZÁCIÓ
SZEKSZÁRDON**

**ELSŐ LÉPÉSEK A CIGÁNY
NEMZETISÉGI NEVELÉS ÚTJÁN**

SZÁMUNK SZERZŐI

ABAINÉ DÉVÉNYI ZSUZSANNA
Szent Mór Iskolaközpont, tanár

BAKONYI GYÖRGYNÉ
Szent József Iskolaközpont, tanító

BERTÁNÉ HARGITAI MARGARÉTA
Szent József Iskolaközpont, tanár

DANI ZSÓFIA
Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, hitoktató

HELSTÁB ÁKOS
Szent Mór Iskolaközpont, tanár

ISTENES ZSUZSANNA
Budapest XIII. Kerületi Tomori Pál Általános Iskola, tanító, pszichopedagógus

KIRÁLYNÉ LUKÁCS GYÖNGYI
Dombóvári Árpád-házi Szent Erzsébet Katolikus Óvoda, óvodapedagógus

KISS-SIMONNÉ PÁL MÁRIA
Salgótarjáni Általános Iskolák Petőfi Sándor Tagiskolája, gyógypedagógus, mesterpedagógus, köznevelési szakértő

NYISZTORNÉ MIHOLA ZSUZSANNA
Szent József Iskolaközpont, tanító

PRISKIN ZSOLT
Szekszárdi Római Katolikus Plébánia, áldoztató

TEVESZNÉ BODA GYÖRGYI
Dombóvári Árpád-házi Szent Erzsébet Katolikus Óvoda, óvodapedagógus

TÓTHNÉ LEHOCZKI ZSUZSA
Néri Szent Fülöp Katolikus Általános Iskola és Óvoda, tanár

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

A TUDÁS MEGOSZTHATÓ.

NEM CSAK AZ ELMÉLETI, HANEM A TAPASZTALATI IS.

AZOK AZ EMBEREK, AKIKNEK SZOCIÁLIS ÉRZÉKENYSÉGE, INTELLIGENCIÁJA MAGAS, TÖREKSZENEK A KÖRÜLÖTTÜK LÉVŐ VILÁG JOBBÍTÁSÁRA, GAZDAGÍTÁSÁRA.

SZEBBEN SZERETNÉK ITTHAGYNI EZT A FÖLDET, HA MAJD MEGTÉRNEK TEREMTŐJÜKHÖZ.

SZEBBEN, MINT AHOGY ÉRKEZÉSÜKKOR TALÁLTÁK.

A TAPASZTALAT ÖSSZEAÓDHDAT. PÉLDÁUL EGY SZAKLAPBAN. IS.

FIGYELJ RÁM, EZT A TAPASZTALATOT BÖLCSESSÉGNEK IS NEVEZHETJÜK.

VAGY KULTÚRÁNAK.

ATTÓL FÜGG, HONNAN NÉZZÜK.

-bhm-

TUDÁS-MŰHELY

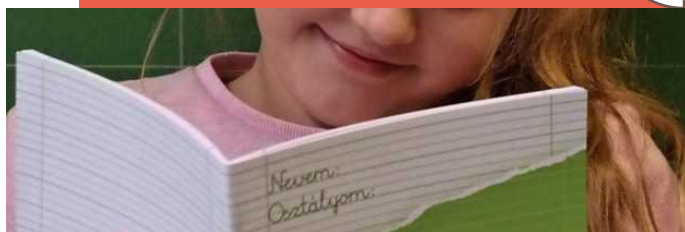
A FELEJTÉSNEK TANULUNK?

17

ÍRJ LENDÜLETTEL!

25

ÖSSZHANGBAN MINDEN
TEREMTMÉNNYEL

27

LÁNCFELADAT
MAGYARÓRÁN

31

HIT-ÉLET

SEJTCSOPORTOK
SZEKSZÁRDON

4

LEVENDULA ÉS INTARZIA

13

EMBER-KÉP

INDULJ AZ ÚTON, ELŐRE
NÉZZ

32

TUDÁS-MŰHELY

MELLÉKLETÜNKBEN

VERSSZÍNHÁZI FORGATÓKÖNYVET,
LÁNCFELADATSORT,
TEMATIKUS TERVEKET
(ÓVODAK KÖRNYEZETI NEVELÉSE,
A PÁL UTCAI FIÚK)
OLVASHATNAK.

A RÉSZLETEKÉRT KATTINTSANAK IDE.

FIGYELJ RÁM!

BERTÁNÉ HARGITAI MARGARÉTA

Sejtcsoportok Szekszárdon

„HA ELKÖTELEZŐDÜNK AZ EVANGELIZÁCIÓ MELLETT, ELKÖTELEZŐDÜNK A NÖVEKEDÉS MELLETT.”

/Mindenkinek, mindenkivel – NEK titkárság, Bp. 2019.127.o./

A Nemzetközi Eucharisztikus kongresszus 3. előkészítő évének ajánlásai között ott szerepel a Sejtcsoport-evangelizáció. Nem csak a plébániai közegben jelenhet meg, iskolai misszióra is alkalmas. A szekszárdi sejtcsoportokról beszélgetünk Priskin Zsolt áldoztatóval, sejtcsoportvezetővel az evangélizáció elméletéről, hátteréről, a plébániai evangélizációról, valamint Nyisztorné Mihola Zsuzsannával és Bakonyi Györgynével, a Szent József Iskolaközpont tanítóival, csoportvezetőivel.

ZSOLT, TÉGED KÉRDEZLEK ELŐSZÖR. MI A SEJTEVANGELIZÁCIÓ? MI AZ ALAPELVE?

A sejtevangélizáció (Plébániai sejtevangélizációs rendszer) a II. Vatikáni zsinat gyümölcse. Szent VI. Pál pápa így fogalmaz az Evangélium hirdetése kezdetű apostoli buzdításában: „A ZSINAT MUNKÁJÁT RÖVIDEN ÍGY LEHET ÖSSZEFOGLALNI: FÁRADOZZUNK AZON, HOGY A HUSZADIK SZÁZAD EGYHÁZA KORSZERŰ MÓDON HIRDESSE AZ EVANGÉLIUMOT A HUSZADIK SZÁZADI EMBERNEK.”¹ A sejtevangélizáció a huszadik század újevangelizációs módszereinek egyike, benne megvalósul a zsinati szellem, a ma emberéhez szól az ő nyelvén, az ő kultúrájában. A mai ember már nem tekint az Egyházra, mint feltétlen tekintélyre, így az élet kérdéseire máshol keresi a választ. Mindent önmaga akar megtapasztalni, szabadon a saját élményeire akar támaszkodni. Itt kell megtalálni a hithirdetés útját, ahogyan ezt VI. Pál pápa is kifejezte Consilium de Laicis tagjaihoz intézett beszédében: „A MAI EMBERT INKÁBB ÉR-

1. VI. Pál pápa: az Evangélium hirdetése, 2.

2. VI. Pál pápa beszéde a Consilium de Laicis tagjaihoz (1974. okt. 2): AAS 66 (1974) 568.

DEKLIK A TANÚK, MINT A TANÍTÓK, ÉS HA MÉGIS HALLGAT A TANÍTÓKRA, AZÉRT TESZI, MERT ŐK EGYBEN TANÚK IS”². Tehát az újevangelizálás útja az olyan kéri-gmatikus hithirdetésben keresendő, amely az emberek saját hit-tapasztalatából ered, a tanúságtételekben.

Ezért ma a mindennapi életben nekünk, keresztényeknek a tanúságtétel erejével kell élnünk. Aki a környezetében (család, munkahely, szórakozóhely stb.) hitelesen tud tanúságot tenni, az vonzóvá tudja tenni a kereszténységet tapasztalati úton. A sejt-evangelizáció lényegét is ezek a tanúságtételek alkotják. Továbbá szükség van a közösségekre is, az evangelizálásban fontos szerepet játszik a krisztusi közösség ereje, ahol a testvéri szeretet a Szentháromság egységébe vonja a tagokat. Ilyen közösség a sejt-közösség is.

MI TÖRTÉNIK A SEJTEKKEL? SZAPORODNAK, OSZTÓDNAK, AHOGY A NEVÜK SUGALLJA?

Sikeres evangelizálás esetén a közösség növekedni kezd. A tagok létszámának növekedésével egy idő után szükségessé válik az osztódás (innen az elnevezés, a sejtosztódás mintájára a növekedésre utal). Egy-egy ilyen osztódás két új sejt-közösséget eredményez. Minden új közösség az Evangélium terjedésének csodája, a hívő lelkek számának növekedéséhez vezet. A szekszárdi sejtek is így működnek. Városunkban már három sejt működik, és egy sejttag által Pécsre is eljutott az evangelizáció új formája.

HONNAN ERED AZ ÖTLET? KI TALÁLTA KI?

Don PiGi, az az Don Piergiorgio Perini a milánói Sant’ Eustorgio bazilika plébánosa^{3,4} és teológiatanár, 1986 júniusában egy nap idős szerzetes barátjával, a kanadai Valeriano Gaudet atyával beszélgetett, amikor szóba került egy újságcikk, melynek a címe ez volt: Lángoló plébánia. A cikket az idős atya meg is mutatta Don PiGinek, aki erre nagy izgalomba jött. A cikkben egy floridai katolikus plébániáról volt szó, a Pembroke Pinesben lévő Szent Bonifácról. A cikkben megszólaló Michail Eivers plébános hatalmas lelkesedéssel számolt be egy sikeres evangelizációs módszerről, amelyet egy koreai pümkösi egyháztól lesett el. PiGi atya és barátja, a következő év februárjában, Milánó érsekének engedélyével repülőre szállt, és Floridába repült, hogy láthassa ezt a módszert. PiGi atya így emlékszik vissza a találkozásra: „MEGDÖBBENÉSÜNK MÉG NAGYOBB LETT, AMIKOR LÁTTUK, A VALÓSÁG AZ ÚJSÁGCIKKBEN ÍRTAKAT FELÜLMÚLJA: VALÓBAN EGY LÁNGOLÓ PLÉBÁNIÁRA TALÁLTUNK, MELYET A SZENTLÉLEK ÚJÍTOTT MEG”⁵. Visszatérve Floridából, nekikezdett a rendszer kidolgozásának. Negyvenkét fővel indította a képzést, amelyben az első sejtvezetőket képezték ki. 1988. február 7-i és 14-i eucharisztikus ünneplés során létrejött az első tizenöt sejt. A sejtek sikeresen szaporodni kezdtek, és 2007-ben már elérte a sejtek száma a száznegyvenes számot. A sikeren felbuzdulva nemzetközi szemináriumokat kezdett szervezni 1990-ben. A Sant’ Eustorgio bazilika jelenleg is otthont ad az évente megrendezett nemzetközi szemináriumoknak. 1990-től 2007-ig körülbelül 7000 személy vett részt ezeken.⁶ (2018. május 24-27. között került sor a 29. Nemzetközi Szemináriumra, amelyen jelen voltunk többen is a szekszárdi sejt-közösségekből.)

3. Kisfilm a sejt-evangelizációról magyar felirattal: https://www.youtube.com/watch?v=f_YVw16U42w

4. BonumTV összeállítása a sejt-evangelizációról: <https://www.youtube.com/watch?v=Ha2TBG4SgDs>

5. Vezetői kézikönyv, 7.

6. Vezetői kézikönyv, 10

A következő nagyobb mérföldkő 2008. május 29-én jött el, amikor megalakult az evangelizációs sejtek plébániatanácsának nemzetközi szervezete.

2015. április 12-én Ferenc pápa jóváhagyta⁷ a szervezet működését, megáldva azt, majd 2015. szeptember 5-én a pápa találkozott a sejtrendszer alapítóival, és beszédében^{8,9} biztatását fejezte ki az evangelizációs tevékenységhez. Ez nagy lökést adott a vezetőségnek, elindultak a rendszert frissítő intézkedések, és ennek hatására újradolgozták a sejtrendszer dokumentumait, amelyben nagy hangsúlyt kapott az Evangelium Gaudium apostoli buzdítás. A Plébániai Evangelizáló Sejtek Rendszerét 2015-ben Ferenc pápa az evangelizátor iskolák közé sorolta, csakúgy, mint a Szent András Evangelizációs Iskolát. A szekszárdi sejtalapítást Cseh Péter Mihály atya szorgalmazta.

A szekszárdi sejtcsoporthoz Priskin Zsolt vezetésével

KIKET HÍVTOK MEG?

A sejttagok két féle élethelyzetből érkeznek, vagy a már megtért testvérek közül, vagy a hitre nyitott ismerőseink közül. Az első esetben bárki csatlakozhat, aki elfogadja maradéktalanul a keresztény hitet. A második esetben egy erre kidolgozott módszerrel a hitre érzékenyeket szép lassan, lépésről lépésre bevonjuk a közösségi életbe. A módszer hét lépésből áll. Mindig az ima az első, így tehát a szeretett rokonunkat, ismerősünket a Szentlélekre bízva imáinkba foglaljuk. Majd tevékenyen szolgálni kezdjük, kisebb vagy nagyobb szívességek, beszélgetések, meghallgatás stb. formájában. A lényeg, hogy ne legyünk tolatkodók, de álljunk mindig rendelkezésre Jézus iránti szeretetből. Majd következik a tanúságtétel. Ha az illető kérdez hitünkről, legyünk mindig nyitottak. Röviden, hitelesen és Krisztus központúan fogalmazzunk. Majd, ha még mindig nyitott az illető irántunk, akkor elkezd kérdezni a hitünkről, ez a dialógus szakasza. Itt nem szükséges nagy teológiai ismeret, inkább szívünkéből szóljunk, hadd beszéljen helyettünk a Szentlélek. Ezt követően számítani lehet az ismerősünk elköteleződésére a hit mellett. Ha már megérintette a hit igazsága, kész Istent befogadni az életébe. Ekkor a Szentlélek a

7. Jóváhagyási rendelet (angol nyelven), forrás: <https://www.cells-evangelisation.org/docs/en/decreto.pdf>, letöltve: 2019.08.26.

8. Ferenc pápa beszéde (angol nyelven), 2015. szeptember 05. forrás: <https://www.cells-evangelisation.org/docs/en/udienza.pdf>, letöltve: 2019.08.26.

9. Magyar Kurír: Ferenc pápa szavai a Plébániai Evangelizációs Sejtek mozgalom tagjaihoz, 2015.09.05., forrás: <http://www.magyarurir.hu/hirek/ferenc-papa-szavai-plebaniai-evangelizacios-sejtek-mozgalom-tagjaihoz/>, letöltve: 2019.08.26.

csatlakozásra szólítja fel, szüksége van már a közösségre. Itt jön képbe a sejtek közössége. Egy-egy ilyen csoport befogadó csoportként működik a betérni vágyó testvérek számára. A már „öreg” sejttagok kiemelten kezelik az „új” tagok befogadását. Ha az új sejttag elfogadja a katolikus hitet, akkor készen áll a plébánia, az egyházi közösség életében való részvételre, akár mint katekumen, akár mint visszatérő lélek. Az evangelizálás sikeres volt. Természetesen egy sejtközösség nem csak új tagokból áll. A tapasztaltabb testvérek számára lehetőség van sejttevezetői kihívások elé állni, vagy akár a milánói szemináriumon részt venni. A tanulás folyamata mindvégig adott, a lélek növekedését csak kérnünk kell a Jóistentől.

MIT AD A TAGOKNAK AZ, HOGY EGY CSOPORTHOZ TARTOZNAK?

A sejttagok hetente jönnek össze egy másfél órás találkozóra. A találkozók adják a sejttagok lelki növekedésének gyakorlati terét. Itt lehetőség van a közös imádságra, a tanúságtételekre és egy-egy plébánosi tanítás meghallgatására és annak megvitatására. A közbenjáró imák és kérések minden alkalommal elhangzanak. Ezen felül a közösség tagjai járhatnak közös szentségimádásokra, szentmisékre és kurzusokra. Mindez arra szolgál, hogy az evangelizálás során lelki táplálékként szolgáljon, és az itt szerzett tapasztalattal a szívében induljon a sejttag a világba hirdetni Isten szeretetét.

ZSOLT, NEKED SZEMÉLYESEN MIT JELENT?

Számomra a sejttalálkozók adják meg az imádkozás emelkedettebb formáit. Itt tanultam meg szabadon kimondva Jézus elé helyezni érzéseimet, szeretetemet, fájdalmaimat. Mindenki máshogy éli meg a hitét, de egy közösségben növekszik az ember leginkább. Mások tanúságtételét, imáit, gondolatait meghallgatva az ember, az Isten képére teremtett ember növekszik bennem. Elkötelezetté váltam Isten és az Egyház iránt, hiszem hogy teológiai tanulmányaimból fakadó ismereteimet itt értettem meg jobban, mert élővé vált számomra mindaz, amit a főiskolán tanultam. A diakónusi szolgálat iránt való elköteleződésemet is itt találtam meg, és ami számomra a legfontosabb, hogy a házasságom vált sokkal erősebbé ebben a szolgálatban, mert ketten szolgálni a Lélekben embertársainkat mindig több, mint külön-külön.

ZSUZSI, TE HITTANÁR VAGY. MONDHATNI, ÉVTIZEDEK ÓTA HITOKTATSZ. HÍVÓ, SZENTSÉGEKHEZ JÁRULÓ KERESZTÉNYKÉNT ÉLED IS AZT, AMIRŐL BESZÉLSZ A GYEREKEKNEK. HOL TALÁLKOZIK AZ ELMÉLET ÉS A GYAKORLAT A HITTANBAN?

A hittanár-nevelő tanár és etika tanár végzettségem is mutatja, hogy szívemhez legközelebb a hittan tantárgy tanítása áll. Ennél a tantárgynál ugyanúgy, mint a másik tantárgyak esetében is a legmagasabb szint az alkalmazás szintje. Azért tanuljuk, hogy használni is tudjuk, illetve úgy is éljünk. A hittan sem pusztán elmélet, hanem ÉLET. Ezért mindig is kerestem és készen álltam olyan megoldásokra, módszerekre, amelyek ezt segítik elő.

ZSOLT IS HASONLÓAN FOGALMAZOTT A MISSZIÓVAL KAPCSOLATBAN. TE HOGY KERÜLTÉL KAPCSOLATBA A SEJTEVANGELIZÁCIÓVAL?

Mindez úgy kezdődött, hogy már régóta közösséget kerestem. A sejtbe Martos Dóra közösségvezető hívott meg, akit kitartásáért nagy köszönet illet, hiszen többször visszautasítottam a meghívását. Dórit hittanár kollégám, Schäferné Baka Ágnes révén ismertem meg, ezt csak azért említem, mert visszatekintve látom, milyen szépen, csöndben veze-

tett a Jóisten lépcsőről lépésre erre az útra. Nem véletlen, ahogy mondani szoktuk. Korábban egy Szentlélek Szemináriumon kaptam egy mondatot, egy feladatot, de elképzelésem sem volt, hogy hogyan teljesíthetném. Most már adott volt a módja.

HONNÉT JÖTT AZ ÖTLET, HOGY A KATOLIKUS ISKOLÁBAN IS SEJTCSOPORT INDULJON?

Közösségi tagként meghívást kaptam Péter atyától Milánóba, a nemzetközi konferenciára, ahol az az indíttatás ért, hogy kezdjem el iskolánkban is a gyerekekkel. Ugyanis Olaszországban már egy működő gyerek sejtcsoport is bemutatkozott. Hogy én is csoportot alapítsak, csak a Dr. Ferentzi Csabával, a milánói összekötővel folytatott beszélgetés után éreztem elhívást, akivel a konferenciáról hazafelé beszéltük át élményeinket, s a hazai lehetőségeket. Korábban egy másik konferencián egy gyerek sejtcsoport tanúságtételét is hallotta, akik működésük sikereiről számoltak be. Nagyon mély benyomást tett rám azoknak a gyerekeknek a hite, lelkesedése. Ekkor ismét megerősödtem abban, hogy Istennek terve van velem, s ő vezetett el erre a milánói konferenciára is.

HOGY KEZDTÉL BELE A MUNKÁBA? MIK VOLTAK AZ ELSŐ TEENDŐID?

Dr. Udvardy György megyéspüspök urat dr. Ferentzi Csaba kereste fel, s kérte az engedélyét az iskolai misszióhoz. Iskolánk püspöki biztosának, Petkó Tamásnak és igazgatónőnknek, Fodor Mihálynénak a jóváhagyásával a 2018/19-es tanévben megindult a sejtevangelizáció az osztályomban. Kézenfekvő volt, hogy a saját osztályomban tegyek először próbát, hisz őket ismerem legjobban, és sok időt is töltünk együtt. Lelkesedésem rájuk is hatott, a 31 fős osztályban 4 csoport alakult. Egy gyerek sem akart kimaradni a sejtől, annyira szeretik, s minden alkalmat nagyon várnak. Az igazgatónő kérésére a 6. osztályban is indítottunk egy csoportot, de ennek vezetését én már nem tudtam vállalni. Szükségünk lett egy felnőtt segítőtőre, akit meg is találtunk Bakonyi Györgyné, Marika személyében.

HOGY KELL ELKÉPZELNÜNK EGY ILYEN KÖZÖSSÉGI ALKALMAT?

Egy-egy alkalomnak megszabott tematikája van. Ezt mi még nem tudjuk teljességében követni itt iskolai keretek között. Az innovációnk abban áll, hogy mi magunk találjuk ki, tervezzük meg a gyerekek életkori sajátosságait is figyelembe véve az egésznek a menetét. Kollégánommal egy füzetet nyitottunk és rendszeresen konzultálunk a megélt tapasztalatokról és a „hogyan tovább”-ról. Minden esetben egy evangéliumi részt dolgozunk fel. Így Jézust is jobban megismerik, tanúságtevő tarsolyukat feltöltik, s az evangélium szavait saját személyiségükön szűrjük át. Egy-egy találkozás főbb részei a következők:

1. Dicsőítő ének és imádság 15'
2. Megosztás: „Mit tett értem Jézus és én mit tettem Jézusért?” 15'-20'
3. Tanítás: valamelyik evangéliumi részlettel 15'-20'
4. Elmélyülés, megosztás adott kérdések alapján 15'
5. Hirdetések 5'
6. Közbenjáró imádság 10'

Így látható, hogy egy-egy ilyen találkozó egy – másfél óra. Ezt itt az iskolában nem tudtuk és nem is célo-

azonnal megvalósítani. Fokról fokra haladunk a gyerekekkel. Ezen kívül ezek a találkozók csak részei a teljes plébániai evangelizációs programnak - a vezetőképző kézikönyvet idézve - 7 célja a következő:

- „1. Bensőséges gazdagodás az Úrral.
2. Kölcsönös szeretetben való gazdagodás.
3. Megosztani Jézust másokkal.
4. Az Egyház Missziós Testületében küldetést teljesíteni.
5. Segítségnyújtás és fogadás.
6. Új vezetők képzése.
7. Elmélyülni a hittel való azonosulásunkban.”

MILYEN ÉRTÉKEKET HORDOZ A GYEREKEK SZÁMÁRA?

Talán azok az alsós gyerekek, akikkel a sejtet elkezdtem, a jövőben még otthonosabban, még értőbben tudnak részt venni felsőben egy-egy antióchiás órájukon (erről az órátípusról olvashatnak kedves olvasóink a Figyelj Rám! 2. számában, a szerk.), vagy majd hívó felnőttként egy házaspár közösségében. De akár a házastársukkal, vagy egyéb kapcsolataikban jobban tudnak kommunikálni, az „én-közlést” rutinosan alkalmazva. Érzelmi intelligenciájuk fejlődését is elősegítheti. Ez a mai világunkban akár egy munkahely keresése alkalmával is fontos, sőt döntő szempont lehet. Megtanulnak mások előtt beszélni, nem utolsósorban jobban megismerni Istent, vele beszélgetni, tevékenyen részt venni az Egyház életében. A sejt imacsoportot mindehhez egy apró lépésnek gondolom, de saját közösségi tapasztalatom alapján esetenként nagyon sokat adó lehetőség lehet. Még csak a bevezető, kezdő éven vagyunk túl, de azonnal azt tapasztaltuk, hogy a gyerekek nagyon szeretik, kérik, hogy legyen sejtima. Lassanként szeretném őket megtanítani, hogy a megosztásnál ne kelljen jelen lennem. Ennek oka, hogy sok csoport alakult, és mivel egyszerre nem tudok mindegyik csoportban jelen lenni, ritkábbak ezek az imaalkalmak. Pedig optimálisan hetente lenne jó találkozni. Volt rá példa, hogy egy hittan órán közösen meghallgattuk a tanítást és az ima is közös volt, majd a megosztáshoz gyorsan csoportokra szakadtak, de nem ez lenne az ideális. Viszont ez arra volt jó, hogy kezdjenek kiválni csoportvezetők, akiket azért még szükséges koordinálnom, akárcsak egy differenciált óramunkában.

Pozitív hozadéka, hogy olyan gyerekeket tudtam kijelölni vezetőnek, akik például a tanulás órai keretei között nem jeleskednek, il-

letve ott nem vezető szerepet töltenek be. Az egyik ilyen vezető egy kislány, akinek az önbizalma ezáltal megerősödött. Azért is választottam őt, mert a megosztásokban nagyon értékes dolgokat mondott el, jól tudta alkalmazni spontán is, hogy csak „én-közlésben” beszéljen. Emlékszem, nagy bizalommal, nyitottan jött az óvodából, majd ez a nyitottság az új osztályközösségben zárkózottsággá alakult. Csendesebbé vált, és nem lett hangadó az osztályban. De a sejtímák alkalmával ismét azzá a nyitott, beszédes kislánnyá válik, akit óvodásként megismertem.

A sejtímában jómagam, de a tanuló társak is újra felfedezhetik egymást több, más oldalról is. A megosztások során sokat kapunk egymástól, megerősítést hitünkben, lelki gazdagodást, megtanulunk bizalommal lenni egymás iránt.

EZ RENGETEG EREDMÉNY NAGYON RÖVID IDŐ ALATT. GONDOLOM, SOK MUNKA IS, HISZ CSAK ANNAK LEHET EKKORA HOZADÉKA. MI ADJA AZ ALKALMAK MEGTARTÁSÁN, AZ EGYÜTTLÉTEKEN TÚL A LEGTÖBB FELADATOT?

Ami még plusz munkát jelent, az a megfelelő tanítás megtalálása. Míg a felnőtt sejtben ezt készen kapjuk a minket vezető atyától, itt nekünk kell megtalálni, mert az hosszú, és sokszor nem felel meg a gyerekek életkorának sem. Több alkalmas lehetőség is adódott: könyv formában, a püspökség honlapján, a keresztény újságokból...; de egyelőre egy jót, biztosat, folyamatosan használhatót még nem találtunk. Ezért ezt mindig előzetesen megbeszéljük a kolléganőmmel a témát, a tanítást, és van úgy, hogy mi írjuk a kérdéseket is. Összefoglalva: valaminek az elején járunk még, munka vár ránk ezen a területen is. Visszajelzésre, reflexióra pedig nagyon kíváncsi leszek. A gyerekek aktuális érzéseit, gondolatait már most is ismerem, de hogy hosszú távon milyen hozadékaik lesznek számukra, talán kiderül majd, amikor majd nyolcadikos korukban antióchiás óráik lesznek, illetve még később, az alumni rendszeren keresztül.

MARIKA, NEKED TÖBB TAPASZTALATOD VAN FELNŐTT KÖZÖSSÉGHEZ VALÓ TARTOZÁSBAN. A HÁZAS HÉTVEGE MOZGALOM, AZ ALPHA CSOPORT, AZ EGYSG KÖZÖSSÉG MIND-MIND SOKAT KAPOTT, KAP ÁLTALAD. AMIKOR ZSUZSI ELŐSZÖR BESZÉLT A SEJTRŐL, MIT GONDOLTÁL RÓLA?

Rendkívüli pillanat volt. Már régóta tervezgettem, forgattam a gondolatot a fejemben, hogy az iskolában is kellene egy kis közösségi csoportot szervezni, akikkel rendszeresen imádkoznánk, dicsőítenénk. Mikor Zsuzsi hazatért Olaszországból, elmondta ottani tapasztalatait, terveit, és hogy milyen jó lenne ezt együtt megvalósítani, akkor azt éreztem, hogy ami most velem történik, az nem a véletlen műve. Működik a Szentlélek. Persze rögtön felébredt az aggodás is bennem, hogy én nem is ismerem pontosan ezt a fajta lelkeséget, csoportvezetést, de nagyon tetszett, hogy a gyerekekkel személyes életükről imádságos keretek között kiscsoportban beszélgethetünk. Az külön ajándék volt számomra, hogy ezekben az evangelizációs csoportokban a Szentháromságból a Szentleket adja az alapot, s mégis Jézus-központú.

FENNTARTÁSAID VOLTAK, MÉGIS BELEVÁGTÁL.

Nem volt kérdés, hogy csatlakozom-e. Óriási örömet éreztem a szívemben, hogy részese lehetek valami új születésének, ami kedves az Úr előtt. Nagyon nagy lehetőségnek tartottam és tartom ma is az evangelizálásban. Az iskolában van, mégis az iskolai keretektől egészen távol.

SZERINTED MI FOGJA MEG BENNE A GYEREKEKET?

Nehéz kiragadni egy-egy elemet. Nyilván minden gyermekre, személyiségre másként hat. Azt tapasztalom, hogy a különleges környezet már hat rájuk. Belépnek egy "terembe", ami ilyenkor imatérre változik. Várakozással, egybegyűjtésükkel kezdődik. Körbeteszem a székeket az asztal köré, melynek közepére terítőt, gyertyát és Jézus képet tesz. Dicsőítő zenével, mosollyal várom őket. Tudják, aki belép a terembe, megkezd az elcsendesedést, elmélyülést. A szabályt, hogy amit bárki mond, azt nem kritizáljuk, és ami elhangzik az köztünk marad, mindig betartják. Ez már eleve arra neveli a gyermekeket, hogy tiszteljék társukat, és ne megítélni, hanem megérteni akarják őt. Öröm látni, hogy egy-egy szentírási részlet kapcsán egészen érett gondolatokat meg tudnak fogalmazni, melyre társaik is rácsodálkoznak, így a hit útján való haladásban egymást segítik. Némelyikőjük nem vallásgyakorló családból származik, és számára ez az egyetlen hely, ahol nem kell kellemetlenül éreznie magát, ha a hitéről, próbálkozásairól beszél. Mindig a megélt hit kerül a középpontba, így nem hittanóraszerű, hiszen a saját életükre, cselekedeteikre kell rátekinteniük. Miközben figyelnek magukra, társaikra, nyugalmat ébreszthet bennük, hogy másnak is van hasonló gondja. Nagy értéknek gondolom, hogy az egyes gyermekek Istennel való személyes kapcsolatát igyekszik elősegíteni. Mindig lehet passzolni a kérdést. Ez nyugalmat ad nekik, hogy akkor és annyit osztanak meg a csoporttagokkal, amennyit szeretnének. Csoportvezetőként én is a csoport tagja vagyok, és ugyanúgy teszek megosztásokat, mint ők. Így kicsit láthatják, hogy a felnőttek is gondokkal küzdenek, elügyetlenkednek dolgokat, emberi kapcsolatokat. Megtapasztalhatják, hogy a hitben való fejlődés egy út, ami egy életen keresztül tart. Néhány "foglalkozás" után természetesen olyan bizalmi kapcsolat alakul/hat ki köztem és az egyes gyermek között, aminek alapján máskor, imacsoporton kívül is felkeres problémájával kapcsolatban, segítséget kér, beszámol arról, hogy azt hogy oldotta meg.

SZÁMODRA AZ ELŐZŐKEN TÚL VAN MÉG VALAMI KURIÓZUMA?

Érdekes gondolatnak tartom azt is, hogy nem jelentkezés alapján, hanem meghívás útján kerülhetnek a gyerekek a csoportba. Zsuzsival időnként megbeszéljük, hogy kit lenne érdemes megpróbálni hívni. De mindig megkapják a szabadságot, hogy ha az első alkalom után úgy érzik, hogy ezt nem szeretnék többé, akkor nem jönnek. Mi pedig elfogadjuk, hogy őket más módon hívja az Úr.

MIÉRT LEHET FONTOS A SEJT-MISSZIÓ EGY NAGYOBB KÖZÖSSÉGBEN, KONKRÉTAN A KATOLIKUS ISKOLÁBAN?

A nagyközösség számára mindenképpen egy színfolt. Érdeklődést vált ki, hogy mit csinálnak társaik a foglalkozáson, mi jó benne. Reményeink szerint egyre több csoport alakulhat, melyben esetleg már a korábbi csoportokban résztvevő, érett tanulók vezethetnék társaikat. Mindenképpen izgalmas dolog részt venni benne, odaadni magamat ebben is az Úrnak és szemlélni a gyümölcseit. Minden imaalkalom után gazdagabbnak érzem magam általa.

MOST A GYEREKEKET KÉRDEZEM: MIÉRT JÓ SEJT-BEN LENNI?

Sejtcsoportban kifejtjük az evangéliumot, lehívjuk a Szentlelket, közösen imádkozunk a világért, együtt énekelünk. Elfeledjük a gondjainkat, és az imádságra és a Szentlélek hívására figyelünk. SzB.

Mert együtt lehetek a barátaimmal. BPG.

Én az értékét az imában és az énekben látom, és abban is, hogy mindig megbeszéltük, hogy miért adunk hálát. NH.

Nagyon sok mindenért. A közösség együtt van, és együtt érezzük át Jézus minden pillanatát. A sejt végén körben állunk, és imádkozunk egymás kéréseiért, együttérzünk egymással. Adnak fel feladatokat, mondjuk, hogy kérdeznek valamit egy történethez kapcsolódóan. Mit tennénk bizonyos helyzetekben. Hogy döntenénk az adott ember helyett, hogy éreznénk abban a helyzetben. Mi jut erről az eszünkbe. Valahogy mindig kiderül, hogy hagyjuk, hogy másnak legyen jó. BLG.

Azért tartom jónak a sejtszoportot, mert meg tudunk beszélni egymással sokmindent, tanulunk egymástól, jól érzem magam benne. THÁ.

A sejt segít fölfogni, hogy Isten van és létezik. De ha nem is jársz sejtre, akkor is fontos, hogy higgyél Istenben. Mert ha hiszel Istenben, akkor sokkal biztonságosabb az életed. És jó Istennel beszélni, mert ő az, aki akármikor meg tud hallgatni. És segít ha baj van. RK.

Azért szeretem, mert Istenhez kapcsol. UM.

Nagyon jó érzés együtt imádkozni, megbeszélni a napi problémákat. WA.

Ilyenkor elmondhatod, mi nyomja a szíved, és igazán Jézussal vagy. PMM.

Én azért szeretem, mert ilyenkor csend van, és Jézusra tudok figyelni, evangéliumot hallgatunk és imádkozunk. PAK.

A sejt ima azért jó, mert akkor kizáródnak a világ gondjai, és nyugodtan, boldogan vagyunk együtt. Ima közben teljesen Istennel tudok lenni. HG.

A sejtben még jobban megismerjük Jézust, és együtt vagyunk vele. Teljesen ráhangolódunk. SzD.

Azért jó a sejt, mert együtt imádkozunk.

Azért jó a sejt, mert együtt vagyunk.

Azért jó a sejt, mert Istennel vagyunk.

Azért jó a sejt, mert szeretetben vagyunk. CsAA.

FIGYELJ RÁM!

DANI ZSÓFIA

Levendula és intarzia avagy a tanítórendek nyomában Néri módra

„Háttal nem kezdünk mondatot”, ugye?

Pedig HÁT ez az év is elmúlt...

Hiába a koranyár, a napsütés, az elért eredmények, mi, a „Nérisek” bizony akkor is elfáradtunk. Nagyon. Azt is elismerjük, hogy gyarló az ember - a pedagógus pedig még annál is gyarlóbb - és folyton valami más, valami új és mégis felemelően történelmi után eped még olyankor is, amikor történetes mesés környezetben és épülő-szépülő iskolában taníthat a Mecsek lankáin.

Csakis ez lehetett az oka annak, hogy május elején világgá szaladtunk és addig meg sem álltunk, amíg a Dunántúl északi részét el nem értük.

Sütöttünk magunknak hamuba pogácsát, könnyes búcsút vettünk a dédelgetett, csillogósze-mű kisdedektől, a Jóistentől a sok eső után kértünk egy csipetnyi napsütést, aztán karon fogva egymást – tanító és óvó nénit, tanár bácsit és technikai dolgozót – megkerestük az első

mesebeli megállónkat az Üveghegyen is túl: Boldog Brenner János „lábnyomait” a Zirci Ciszterci Apátságban. Korábban az a megtiszteltetés érte iskolánkat, hogy egy egész héten keresztül őrizhettük Brenner atya ereklyéjét. Életrajzát, vértanúságának történetét bizonyára Ti is mindannyian ismeritek, és azt is tudjátok, hogy a Pécsen töltött ciszterci diákevek olyan mély hatással voltak rá, hogy később ő maga is be szeretett volna lépni a rendbe. Már csak rá emlékezve is kíváncsiak voltunk, hogy vajon mi lehet annyira vonzó egy egyházi iskolában, illetve az azt fenntartó szerzetesrendben, ami egy fiatal fiút a krisztusi élet legtökéletesebb követésére buzdítja. Zircre érve rögvest lepattantunk kék-sárga, sok lóerős „lovunkról”, és legszívesebben azonnal szaladtunk is volna be a fák közé, de a hitoktatónk nem ismert irgalmat: nyakon ragadott minket és faggatni kezdett arról, hogy laikusként mit is tudunk a szerzetesekről, illetve a monasztikus közösségekről. Szószátyár nőszemély, tényleg. Meg sem várta a válaszunkat, már mondta is a magáét: hogy a ciszterciek a „bencések fiai”, és hogy kezdetben eszük ágába sem jutott tanítani. Meg azt is, hogy „elbújtak” a világ elől, imádkoztak, dolgoztak és mintagazdaságokat vezettek, mígnem 1773-ban XIV. Kelemen pápa feloszlatta a jezsuita rendet, és ezért – három évvel később – nekik kellett átvenni a hányódó ifjúság elméjének további pallérozását.

Felismerve, hogy az új feladathoz széleskörű ismeretekre van szükségük, a barátok a korábbi – amúgy sem csekélyszámú – könyvgyűjteményüket tovább gyarapították. Az állomány nagymértékű növekedése nemsokára szükségessé tette a könyvtár átköltöztetését a ma is látogatható, pazar berendezésű nagyterembe, illetve a XIX. század végére felépült egyszerűbb bútorzatú, de így is lenyűgöző kisterembe. Ha arra jártok, feltétlenül látogassátok meg, ha másért nem is, de a Thuróczy Krónikáért és Werbőczy Hármaskönyvéért! Ja, és a pedagógusigazolványotokat se felejtsetek otthon!

Az apátsági templom – ízlések és pofonok – a „haj, de barokk” és a klasszicista stílus jegyeit viseli. Az 1700-as évek derekán itt élő szerzetesek bizonyára meg tudták görbíteni a téridő-kontinuumot, mert máskülönben nehezen elképzelhető, hogy miként jutott idejük arra, hogy a Bazilika teljes berendezését is kifaragják a napi imádság és munka mellett. Oké, tudjuk. Lehet dolgozás közben is imádkozni. Na de hogy miként lehet „fából vaskarikát” – esetünkben fából márványoszlopot készíteni – rejtély. A freskókat is többször átfestették: glóriával és glória nélkül, szakállal és csupasz arccal ábrázolt alakjai hol fekete, hol fehér háttérben pompáztak. A restaurátorok munkájának köszönhetően ma már az eredeti, világos tónusú képek fogadják a hívőket, a turistákat és a hívő turistákat. Ámuljátok, bámuljátok! Aztán kóstoljátok meg az apátsági sört! Vagy a fagyit. Vagy mindkettőt. Ha úti beszámolóinkat kronológiailag hűen szeretnének követni, akkor most Győrbe kellene tovább utaznunk, de... Mégsem tesszük. Engedjétek meg, hogy erről az állomásunkról inkább csak a történetünk végén meséljünk. Induljunk hát Pannonhalmára. Voltatok már a bencések bazilikájában a 2012-es rekonstrukció óta? Jaaa, menjetek, menjetek, menjetek! Kapkodtuk a fejünket ide-oda a sok gyönyörűségtől. Első meglepetésünk az volt, hogy a korábban lefoglalt audio guide-os vezetés helyett egy minden kérdésünkre választ tudó idegenvezető kísért minket a monostor területén, aki a könyvtárban, a templomban, a kerengőben és a gyógynövénykertben minden felvethető kérdésre, de tényleg mindenre meg tudott felelni! Ez pedig azért nagy szó, mert egy egész tantestület ostromolta, és mindőnk a maga szakterületének lenyomatát kutatta az 1000 évesnél is ódonabb, mégis XXI. századi technikákat felvultató bencés főapátságban.

Picit félve kérdezzük Titeket, mert lehet, hogy „eretnek” gondolatnak fog tűnni, de.. hm..., voltakot már olyan helyen, ahol a templomba belépve azonnal, szavak nélkül is lenyűgözött az Isten közelsége? Tudjátok, arra gondolunk, amikor még a levegőt is benntartottátok, és nem mertetek megmozdulni, nehogy a ruhátok libbenése megtörje a csendet, és úgy éreztétek, hogy bátran vállalnátok a cölibátust és a családról való lemondást annak érdekében, hogy nap mint nap ennyire közel lehessetek az Úrhoz...

A 2012-es felújítás elsődleges szempontja az volt, hogy megfeleljen a II. Vatikáni Zsinat során megújított liturgiának és a szerzetesközösségnek szíve, otthona, meg a mindennapi életének forrása legyen. Az, hogy ebbe a titokba az ünneplő hívek és az idelátogató turisták is bepillantást nyerhetnek – ajándék. A kerengőben aztán újfent tanúi lehettünk annak, hogy a Pannonhalmi Főapátság elsősorban nem az idegenek kényét-kedvét igyekszik kiszolgálni, hanem a bencések elmélyült imáját hivatott szolgálni. Például nem bontották ki teljes egészében a freskókat (épp csak egy picit felvillantották) a kíváncsi szemek számára, no és nem aggattak figyelemelterelő feliratokat a falakra az üveglablakok keresztútja mellé.

A monostor részeként 1996 óta a Könyvtár is világörökségi védelem alatt áll. Döbbenet, ugye? Az, hogy az állomány cirka 340 000 kötetet őriz „csak egy dolog”. Meg az is, hogy itt őrzik a Tihameni Apátság Alapítólevelét. De hogy az 1820-as, 1830-as évek óta nem festették újra a falakat, mégis mintha még az orrunkban éreznénk a festék illatát; és hogy egyáltalán nincs benne világítás, csupán az ablakok és tükrök segítségével juttatják be a fényt, méghozzá az olvasáshoz is elegendőt... Ha másért nem is, de ezért szaladjatok gyorsan Pannonhalmára!

Persze a Gyógynövénykertről se feledkezzetek meg! Van benne ugyan korszerű biomassza fűtőmű, ami-

vel a gimnázium és az apátság hőigényét nagyrészt fedezni tudják („bágátell”), meg profi lepárlójuk is akad a gyógynövények illóolajához, de ez mind semmiség ahhoz képest, amit a növényekkel „művelnek”. Tudjátok, hogy hogyan maradnak egészségesek és gyomtalanok a parcelláik? Eláruljuk nektek is a titkot, csak így négy szemközt... Kapazint használnak! Ja, meg rackajuhokat is. Hehe... Nyugi, nekünk sem esett le elsőre, hogy mi az a kapazin, csak miután idegenvezetőnk egy képzeletbeli kapával nekiugrott egy nemlétező gazcsonomnak. A rackákat pedig úgy „alkalmazták”, hogy beterelik őket a levendulasorok közé, és ők vígan elropogtatják a kórókat, a levendula keserű íze meg nem kell nekik. Pff, válogatós jószágok... Egyébként meg le a kalappal a kitarásuk, mármint a szerzetesek kitarása előtt! 22 hektárt fölkapálni sem semmi, pláne, hogy például a munkájuk gyümölcseként aranylő fél deciliter citromfűolaj ki-nyeréséhez „mindössze” fél hektárnyi területen kell citromfűvet termesztetni. Inverz mustármag... Mire mindent meg- és kiszimatoltunk, annyira elfáradtunk, hogy ismét a Gondviselésre szorultunk. Ezt ezúttal

egy kisvonalat formájában kaptuk ajándékba. Nem számítottunk rá, de jólesett, hogy nem a saját lábunkon kellett visszakapaszkodni az apátság főbejáratához.

Hazaindulásunk előtt már csak egy rövidke erőpróbára kényszerített minket gaz hitoktatónk az Arborétumban, melynek eredményeként a Lombkorona Tanösvény kereszténységünkre emlékeztető, halalakú pallóján csodáltuk az alant elterülő kilátást.

Na de mielőtt befejeznénk utunkat, térjünk vissza egy rövid időre Győrbe. Bevalljuk, a beszámolóink legnehezebben megfogalmazható szakaszához értünk. Napokon és éjszakákon keresztül nem tudtuk és nem tudjuk – nem is akarjuk – feledni a Lepel Emberét. Más, amikor az interneten keresztül látunk valamit, vagy egy könyv képeként, és más amikor... Amikor a Szent Kámillus Templomban személyesen léphetünk a Torinói Lepel hiteles másolata elé. Mindannyian Tamások vagyunk.

Ismerjük az evangéliumot, a passiót és ismerni véljük a húsvéti misztériumot. De valóban ismerjük? Valóban fel tudjuk fogni, hogy Jézus Krisztus, az Isten Báránya mit tett a mi üdvösségünkért? Végig gondoltuk már valaha is, amit Ő értünk, bűnösökért, a mi megváltásunkért elszenvedett? Nem, nem arra gondolunk, amikor a szentmise elején megvalljuk a hitünket. Sokszor olyan hidegen jönnek a szavak, sokszor annyira üresek az imáink... Pedig minden egyes sebhelyét mi okoztuk. Mi okozzuk. A korbácsütéseket, még a lábszárán is. És a tarkóján a vérfoltot. És az arcán az ütés nyomát. És a szögek helyét...**DE ÉL! FELTÁMADT!** Jézus Krisztus érted és értem és mindannyiunkért legyőzte a halált! Hagyjuk a királyi többest... Egyszerűen nem bírok másra gondolni, minthogy: „Imádkozzatok szüntelenül. Adjatok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatokról Krisztus Jézusban.” (1Tesz5,17-18)

FIGYELJ RÁM!

HELSTÁB ÁKOS

A felejtésnek tanulunk?

Miközben az érettségin ülök és hallgatom a feleleteket a többi tantárgyból, szomorúan konstatalom, hogy a legtöbb tételhez hozzá sem tudnék szólni. Ez most azt jelentené, hogy már nem vagyok érett? Szó sincs erről, csupán újra le kellene ülnöm tanulni, hogy sikeresen teljesíthessem a vizsgát. De hova tűntek a régen megtanult ismereteim? A legtöbb tantárgyból már arra sem emlékszem, hogy mik voltak a tételek címei. Sőt, az érettségi óta is rengeteg vizsgát tettem le, amelyekből, ha most hirtelen rángatnának be tételt húzni, valószínűleg csak hümmögni tudnék. Ez alól egyedül azok az ismeretek, emlékek a kivételek, melyeket évről évre újra előveszek és átismétlek. Egészen elkeserítő lenne, ha az érettségi arról szólna, hogy milyen emlékeinkhez férünk hozzá. Valójában arról szól, hogy képesek vagyunk-e egy ilyen megmérettetésre felkészülni. A kitartó tanulás megvalósítása és a stressz elviselésének képessége az, amiről a bizonyítványt adjuk-kapjuk. Ennek mérőszámát a jól mérhető értelmi intelligencia adja. Valódi tudás, mély emlékek azonban alig-alig rögzülnek. A hosszú távú memóriába nagyon kevés információ kerül.

A felejtés fontos. Minden trauma, nehézség, kudarc, tragédia, fájdalom felejtése létfontosságú az egészséges létezésünk szempontjából. Ha ezek állandóan ott lennének a gondolatainkban, énképünk igen csak megsínylené. Ezért is mondják, hogy a jó memória egyben átok is. Mennyivel könnyebb megbocsájtani is, ha már nem is emlékszünk rá, hogy miért haragszunk. Mikor nekifogtam, hogy összegyűjtsem a tudásunkat a memória- és emlékezőkutatásokkal kapcsolatban, elcsodálkoztam, hogy mennyire gyerekcipőben jár még ez a tudományág. Vannak módszerek, melyek hatékonyabbá teszik a tanulást, ismerjük az információk tárolásának egyes mozzanatait, de nagyon sok még a fekete folt azon a területen, amire egy teljes oktatási rendszert építettünk. Furcsa módon a hihetetlenül alacsony hatékonyság a rendszerben senkit sem zavar. Az érettségiig tizenkét évet töltöttünk egy olyan oktatási rendszerben, mely nagyon kevés maradandó tudást, viszont sok kudarcot, stresszt

adott számunkra, melyeknek mégiscsak maradandó és hosszú távú hatásai voltak. Szükség lenne a változtatásra, csak bizonytalannak látszik, hogy merre lépünk tovább, így inkább egyhelyben toporgunk.

HOGYAN MŰKÖDIK?

A külvilágból érkező jeleket, információkat, adatokat először is a munkamemóriánkba fogadjuk be. Ez a tudatos agyműködésünk, melyben ideiglenesen jelennek meg az információk. Ezeket azután az agy különböző területein tudjuk tárolni, az információk típusától függően máshol és máshol. A munkamemóriánk többek között a gyrocampus nevű agyterületen lokalizálható. Itt azonban nem tárolunk hosszú távú információkat, csupán itt tudjuk összegyűjteni azokat, illetve innen tudjuk a hosszú távú memóriaterületekre küldeni. Máshol tároljuk a képet, a hangot, az illatokat, máshol vannak a térbeli, színbeli, szövegbeli, zenei stb. emlékeink. Valójában, amikor emlékezünk, agyunk különböző területeiről hívjuk elő az egyes elemeket, és ezeket a munkamemóriánk rakja össze tudatos emlékké. Sok pszichológiai kutatás bizonyítja, hogy az emlékeink változnak. Szinte minden előhívás után. Ki ne hallott volna olyan történeteket, melyek az újbóli és újbóli elmesélések folytán egyre színesebbek lettek, sokszor azonban a valóságtól egyre távolodva. Szintén pszichológiai kutatások bizonyítják, hogy az emlékeink manipulálhatók. Megfelelő módszerekkel hamis emlékeket lehet beültetni, melyekre a kísérleti alanyok „ténylegesen” emlékezni kezdenek. Ugyanígy kutatások bizonyítják, hogy az egyes rossz emlékeket enyhíteni lehet, akár fóbáktól is meg lehet szabadulni új, jobb emlékek beidegzésével. Emlékeink tehát változnak és már tudjuk, hogy az agyi növekedési faktorok egész életünkön át tudnak dolgozni és építeni, fejleszteni agyunk struktúráját. Ezért vagyunk képesek a tanulásra, sőt erre azok is képesek, akiknek valamelyik agyterülete sérült.

Életem egyik legkínosabb helyzete volt (sajnos ezt az emléket nem tudtam elfelejteni), mikor egy verset kellett mondanom egy iskolai ünnepségen. Hiába tudtam azonban a verset, ott, abban a stresszhelyzetben a memóriám nem volt hozzáférhető. Az ilyen helyzetekre szoktuk mondani, hogy leblokkolt az agya. Hasonló helyzetekkel a tanítási gyakorlatunk során gyakran találkozhatunk. Nem elég tehát a hosszú távú memóriánkba elhelyezni egy információt, meg kell tanulnunk minden helyzetben elő is hívni azt. Memóriánk működése láthatóan elég összetett. Nagyon sok helyen akadhat el a folyamat, és természetesen el is akad. A pocsék hatékonyság okait sok helyen tetten is érhetjük:

1. AZ INFORMÁCIÓ NEM JUT EL A MUNKAMEMÓRIÁIG.

A diákok ülnek velem szemben az órán, de valójában sem nem hallják, sem nem látják, hogy ott vagyok. Némi-lyiknek látszik a szemén, hogy pereg valamilyen belső film, másoknak az álmos tekintetén látom, hogy nincsenek jelen, csupán testileg. Megint mások élénk tekintete elárulja, hogy mihelyt elveszítem a szemkontaktust, a pad alatt folytatják a mobiltelefonjuk nyomkodását. A zavaró külső körülmények és a munkamemóriát lefoglaló emlékek, gondolatok gyakran megakadályozzák az első lépést is: az

információnak el kellene jutnia a munkamemóriáig. Mindezt veszekedéssel, beírásokkal nem lehet elérni. A belső motivációt, az érdeklődést kellene megkeresni. Saját tapasztalataim szerint a legtöbb diáknak a felső tagozatra érkezve már alig van belső motivációja és ezt a gimnáziumban végleg el is veszíti. Felgyülemlik viszont egy csomó feszültség, frusztráció, mely gyakran agresszióban, vagy depressziós jellegű befelé fordulásban mutatkozik meg. Sérült az agynak az a területe, ami az énképért felel, a Gyrus cinguli. A diákok többsége önértékelési zavarban szenved. A túl magasra helyezett lécz elérhetetlen, megugorhatatlan, ezért okoz frusztrációt. A túl alacsony viszont nem tartalmaz kihívást, ezért okoz feszültséget. Mindkettő lemérhető az osztály hozzáállásán, fegyelmezettségén. Hogyan lehetne megfelelően beállítani a léczet, ha minden diáknál más és más az optimális magasság? Személyre szabott oktatással? Valójában igen. Ehhez meg kellene adni a bizalmat a gyermeknek a lécz beállítására, ami a legtöbb pedagógus számára elviselhetetlen gondolat. Igazából nem bízunk a gyermekekben. Nem hisszük el, hogy fel akarják fedezni a világot, el akarnak érni valamit az életben. Mintha nem hinnénk el, hogy sikeresek, és boldogok szeretnének lenni. Mindezt pedig tesszük azért, mert csak azt látjuk, hogy elvezítették a belső motivációt. Ezért pedig külső motivációs eszközöket használunk, hogy pótoljuk azt. A belső motiváció ezzel tovább gyengül, az énkép tovább sérül. Legtöbbjük éppen ezért kikerülve az iskolából nem tudja, mit is kezdjen az életével. Az a legbiztosabb, ha tovább tanul. Valami olyan helyen, ahol el lehet még tölteni egy kis időt tűrhető energiabefektetéssel, míg megjön az isteni szikra: „Mit is akarok kezdeni az életemmel?” A munkamemóriához vezető út megtisztítása lenne az első feladat. Ehhez a gyermekeknek le kellene tenniük a gondjaikat, kutyüiket, mielőtt a tanuláshoz fognak. Erre a legtöbb iskolában nincs sem lehetőség, sem idő. Életproblémájuk miatt tehát el kell, hogy vesszítsük a diákok figyelmének egy részét. A jegyzetelés minimális hatékonysággal köti le a figyelmet. Az információk alig-alig kerülnek a hosszú távú memóriába. Ugyanígy az ábrák és rajzok készítése is csak minimális eredményt hoz. Minél több érzékszervet mozgatunk meg, minél több élményt, kihívást adunk, annál több az esély arra, hogy a tananyag a munkamemóriába kerül. Ez a leghatékonyabb módja annak, hogy a külső és belső zavaró tényezőkkel szemben a külvilág ingerei mindenkihez eljussanak. Még ekkor sincs azonban garancia arra, hogy a tudás a hosszú távú memóriába kerül. Amikor egy diák beül egy tanórára, a munkamemória felé három dolog nyithatja meg az utat:

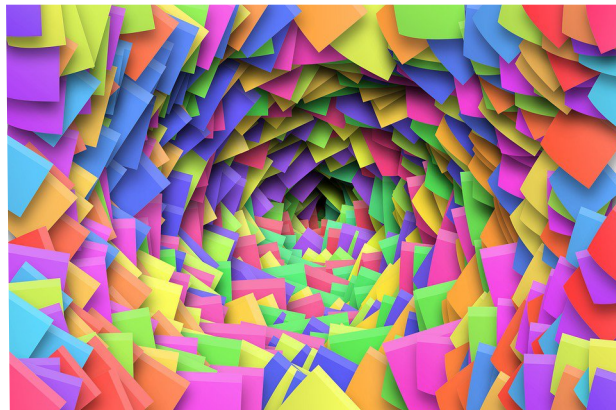
- Érdekes?
- Hasznos?
- Izgalmas?

Ha ezek közül egyik sem valósul meg, akkor ez az időtöltés haszontalan lesz. Éppen ezért erre tudatosan törekedhetünk.

2. A MUNKAMEMÓRIÁBÓL AZ INFORMÁCIÓ NEM KERÜL A HOSSZÚ TÁVÚ MEMÓRIÁBA

A tanulás hatékonyságát a legtöbb embernél az ismétlés, a tananyag minél több oldalról való megközelítése segíti. Minél többet foglalkozunk egy tananyaggal, annál több kerül át a hosszú távú memóriába. Ez alól kevesen kivételek, akik képesek egyből minden információt megjegyezni. Többségünkönél úgy tűnik tehát, hogy a használatba kerülő idegpályák egy idő után megerősítik a kapcsolatukat és így tartós emlékeket hoznak létre. Az agyi növekedési faktorok kutatása is ezt látszik igazolni. Ez azonban csak fél siker. Ez az a pont, ahol azok a

tantárgyak vannak nagy előnyben, melyek magas óraszámban, szinte nap mint nap fordulnak elő, és a tananyag nem különálló részekre tagolódik, mint a természettudományos tantárgyak, a történelem és az irodalom, hanem egymásra épül, mint a matematika, az idegen nyelvek és a nyelvtan. Ha egy tantárgyból hente csak egy vagy két óra van, akkor a következő órára a tananyag nagy része elfelejtődik. Házi feladatok adásával ez a hatás alig-alig kompenzálható. Az pedig egyetlen diáktól sem várható, hogy egy heti egy órás tantárgyat napról napra átnézzon. Ha ezt figyelembe vennénk, a tantárgyakat blokkokban kellene tanítanunk, lehetőleg egymás utáni napokon. A folytonosan új tananyaggal dolgozó tantárgyak csak abban az esetben számíthatnak arra, hogy eljutnak a hosszú távú memóriáig, ha egyazon témán belül sok ismétlésre és gyakorlásra adunk lehetőséget. A megtanítandó fogalmak nagy száma ezt nem teszi lehetővé, így aztán sokat markolunk, de szinte semmit sem fogunk meg. Hosszú távra szinte semmi sem marad.

3. A RÖGZÜLT INFORMÁCIÓT NEM TUDJUK ELŐHÍVNI A HOSSZÚ TÁVÚ MEMÓRIÁBÓL A MUNKAMEMÓRIÁBA.

A legtöbbször, ha a munkamemóriáig eljut az információ, eljut a hosszú távú memóriáig is. Valójában ez a pont a legnehezebb pontja a memória használatának. Hozzá kell férnünk a tárolt információkhoz. Ez igényli a legtöbb gyakorlást. Sokszor keresnünk kell, hogy hova tettük a kulcsot, a telefont, hova parkoltuk az autót. Nem emlékszünk, hogy lekapcsoltuk-e a villanyt és a gázt, pedig megtettük és a legtöbbször kis erőfeszítéssel – ha nem pánikolunk - eszünkbe is jut. Nemrég az egyik kollégám a kulcsosomóját kereste. Pontosan emlékezett rá, hogy hova tette le, de a kulcsok nem voltak ott. Negyed óra keresés után előkerült a kulcsosomó. Kiderült, hogy nem is oda tette le, amire emlékezett. Örültem, hogy ez nem csak velem fordul elő. Az emlékeink gyakran felülíródnak egy régebbi emlék által, vagy módosulnak, amikor egy új helyzetbe kerülünk ugyanannak az emléknek egyes foszlányaival. Az előhívás tehát egy kényes folyamat, amit könnyű megzavarni. A stresszhelyzet az előhívás egyik legnagyobb gátja. A kutatások szerint a magas kortizol (stressz hormon) szint rontja a memóriát, konkrétan az előhívható tudást. Márpedig egy érettségien ennek a hormonnak a mennyisége egészen magasra tud emelkedni. Ha valaki ebben a helyzetben is emlékszik valamire, az valóban nagyon jól teljesít. A túl alacsony adrenalin és kortizol szint sem jó azonban, hiszen az eustressz a fent említett izgalmi állapotot idézi elő, ami segíti a munkamemória, az aktív figyelem fenntartását. Mint általában, itt is az egészséges egyensúly fenntartása lenne a fontos.

A JÓTÉKONY ALVÁS

A kutatások arra is rámutatnak, hogy alvás közben hatékonyan rögzülnek a tanult információk. Azokból az idegen nyelvű szavakból például, melyeket alvás előtt tanulunk, többet tudunk megjegyezni, mint az egyéb-

ként napközben tanultakból. Patkányokon végzett kísérletek azt mutatják, hogy vannak olyan idegi pályák, melyek a rövid távú memóriát kötik össze a hosszú távú memóriával és ezek akkor is dolgoznak, amikor éppen nem tanulunk. A neurobiológusok kimutatták azoknak az idegi növekedési faktoroknak a jelenlétét, melyek megsokszorozzák az idegsejtek közti kapcsolatokat. Ezek a faktorok elsősorban élmények alatt termelődnek, tartós stressz esetén és vész helyzetben viszont gátlódnak.

Érdeemes elgondolkodni azon is, hogy az állandóan magas kortizolszint felborítja az alvás-ébrenléti ciklust és emiatt az információk egy része alvás hiányában nem tud megfelelően rögzülni. A kiegyensúlyozott életmód tehát mindenképpen kívánatos a hatékonyabb tanulás érdekében. A mai világban különösen veszélyes a túlzott mennyiségű információ és a csend hiánya. Az agynak időre van szüksége a feldolgozáshoz. Egy könyv olvasása során van ideje, míg egy film megnézésekor ez az idő jelentősen lerövidül. Az interneten való böngészés közben rengeteg információval találkozunk, melyek feldolgozásához időre lenne szükség. Ezt a helyzetet nehezíti, hogy a tanórákon is egyre több információt szeretnénk a diákok fejébe tölteni. A hatékonyságot nagyon jól mutatják azok a feladatok, melyeket másnapra kell elvégezni. Mondjuk egy fontos iratot aláírva másnapra visszahozni. Tapasztalataim szerint a diákok alig felének sikerül csak. Többszöri figyelmeztetés után az eredmény még mindig csak 90%-os. Nagyjából egy hétre van szükség ahhoz, hogy egy ilyen egyszerű feladatot minden diák végrehajtson. Rövid távú memóriájuk többnyire túlterhelt, figyelmük szétszórta. Próbálnak több vonalon egyszerre figyelni és kommunikálni, de ma már tudjuk, hogy ez még a nőknek sem megy. Maximum gyorsabban tudják a figyelmüket más-más feladatra fókuszálni. A virtuális világban élő fiatalok egy pillanatra sem engedik meg maguknak a csendet. Ha mégis bekövetkezne, akkor azonnal beteszik a fülhallgatót. Így agyuknak esélye sincs a relaxálásra, feldolgozásra.

A MEMÓRIA FORMÁI

Memória címen sokszor arra gondolunk, amit verbális szöveggént, fogalomként jegyzünk meg. Ez azonban a memória fajtáinknak csak egy nagyon kis része. A képi memória az előzővel szemben a jobb agyféltekében rögzül. A kettő egymással való kapcsolata teszi lehetővé, hogy az arcmemóriánk hatékonyan működjön. Ilyenkor a munkamemóriában egyszerre jelenik meg a kép és a név. Ez néha nem is olyan egyszerű, ám a két agyfélteke összekapcsolása képi és szöveges információk tanulásánál hatékonyabbá teheti az emlék rögzülését, hiszen két ponton kapcsolódunk a hosszú távú memóriához. Ha ez valamilyen érzelmi töltettel is rendelkezik, az a limbikus rendszer más részeihez, mint például az amigdalához köthető (ehhez tudatosan nem férünk hozzá), akkor a megjegyzésre szánt információ még mélyebben rögzül. A szagokra és ízekre való emlékezés ismét más memória központokat igényel, ahogy a dallamok felidézési ké-

pessége is. Ez utóbbi a zenészeknek rengeteg gyakorlást követel, ahogy a mozdulatok megjegyzése is. A rengeteg ismétlés következtében a dallam és a mozdulatok teljes összhangba kerülnek és a dallam hibátlan harmóniában jut el a fülelig. Híres és nagy zenészek képesek voltak rá, hogy a dallamokat egyből a hosszú távú memóriájukba helyezték. Mozart például egy óra alatt képes volt egy egész szonátát megtanulni. A tájékozódás külön memóriaterületet igényel. Sok olyan történetet hallunk, hogy az emberek eltévednek, mert nem emlékeznek jól az útra. A londoni taxisoknak nehéz vizsgát kell tenniük, bizonyítva kiváló tájékozódási képességüket. A tájfutók sportága éppen ezért egyszerre fizikai és szellemi erőpróba is. A mozgásunk memóriájára nem is sokat gondolunk. Egy táncórán talán nyilvánvalóbb, hogy meg kell jegyezni a mozdulatokat, mint egy testnevelés órán, de igazán csak egy olimpikon van annak tudatában, hogy egy tökéletesen kivitelezett mozdulatot milyen sokszor kell gyakorolni. A mozgásos memória azonban mindenkinek fontos.

A MEMÓRIA ÉS A KÜTYÜK

A kutatások szerint az „elmaradott”, technikától mentes környezetben élő gyerekek lényegesen jobban tudnak koncentrálni és jobb a memóriájuk. A korszerű cégek elvárásaiban ma már elsősorban a szociális kompetenciák, a technológiai hozzáértés és a kreativitás szerepel első helyen a memóriával megjegyezhető verbális tartalmakkal szemben, melyeket pillanatok alatt amúgy is meg lehet szerezni az internet, vagy más adatbázisok segítségével. Úgy tűnik hát, hogy a memória fejlesztése a jövőben háttérbe szorul, hacsak a pszichológiai kutatások nem mutatnak más irányba. Agyunkban ugyanis olyan folyamatok zajlanak, amelyekből még sok mindent nem értünk. Ha a memória és különböző intelligencia fajták kapcsolatban vannak egymással, akkor ez újabb problémákat vet fel. Adott esetben szükséges és hasznos lehet nem csak a digitalizált tudástartalmakhoz való hozzáférés, de az agyban levő tudástartalmakhoz való hozzáférés is. Mint láttuk ez gyakorlást igényel. Minden pszichológiai kutatás arra figyelmeztet minket, hogy az okostelefonok, tabletek használata nem segíti a fiatal agy fejlődését, több a káros hatása, mint a hasznos. Ennek tükrében azok a szülők, akik számára fontos a gyermekük mentális egészsége, korlátozzák a digitális tartalmakhoz való hozzáférést. Tudomásul kell venni, hogy ez sokkal több energiát igényel, mint pár évtizeddel ezelőtt. Akkor ugyanis a legnagyobb problémák közé inkább az tartozott, hogy „Hol csavarog ez a gyerek?”, vagy „Már megint ezekkel barátkozik!”. Meg vagyunk ijedve az unatkozástól a csendtől, amire az agynak oly nagy szüksége lenne ahhoz, hogy az információk tömkelegét fel tudja dolgozni. A világ olyan gyorsan változott meg, hogy nem tudtunk megtanulni alkalmazkodni hozzá. Ehhez nagyon gyorsan fel kell nőnünk, hogy elkerüljük a további kiszámíthatatlan és káros következményeket!

MEMÓRIA ÉS INTELLIGENCIA

A fentiek alapján újra kellene gondolnunk, hogy iskoláinkban mit, hogyan és mennyire fejlesztünk. Howard Gardner összesen tízféle intelligencia fajtát írt le, melyek az agyunk információtároló rendszereivel hozhatók

kapcsolatba. Ezek közül keveset fejlesztünk megfelelően és néhánynak szinte egyáltalán nem tulajdonítunk jelentőséget. Pedig mindannyian másfélék vagyunk, másféle képességekkel. Mindig büszkeséggel nézem azokat a tanítványaimat, akik nálam ugyan bukdácsolnak, ám tánc, vagy sportversenyeket nyernek, portrékat, festményeket készítenek, esetleg kiválóan zenélnek. Ritka kivételek, akik a jó tanuló-, jó sportoló érdemrendet egyszerre érdemlik ki.

Pedagógusként úgy gondolom, hogy tantárgyunktól függően meg kell próbálnunk minél több féle területet fejleszteni.

A Howard Gardner féle 10 intelligencia terület (1998):

1. Verbális intelligencia
2. Zenei-ritmus intelligencia
3. Matematikai-logikai intelligencia
4. Térbeli intelligencia
5. Testi-kinesztetikus intelligencia
6. Interperszonális intelligencia
7. Intraperszonális intelligencia
8. Természeti intelligencia
9. Egzisztenciális intelligencia
10. Pedagógiai intelligencia

Az utóbbi hármat Howard Gardner csak később csatolta az első héthez, ami számomra logikus, hiszen az előzők könnyebben mérhetők, valamint könnyebben kapcsolhatók az agy memória területileg is körülhatárolható központjaihoz. A más kontextusban emlegetett érzelmi intelligencia, mely főleg a limbikus rendszer működéséhez kapcsolható, szintén köthető a memóriához, sőt hétköznapi életünket mindennél jobban befolyásolja. Az akarat intelligenciája, mint az érzelmi intelligencia megnyilvánulása, az akarás és engedés képességének egyensúlyáról szól és a döntési képességet befolyásolja. Kétségtávol nagyon fontos lesz a jövő munkahelyein, hogy mennyire vagyunk képesek dönteni, tudunk-e kompromisszumot kötni, tudunk-e választani a számtalan lehetőség közül. A jó döntési képességhez viszont hozzá kell férnünk az emlékeinkhez, tapasztalatainkhoz, előhívva a járható és kevésbé járható utak emlékeit. Itt tehát még az is fontossá válik, hogy a kudarcainkra emlékezzünk.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az eddig leírtak alapján lehet mérhetetlenül fontos az idősebb emberek élettapasztalata, gyakorlati tudása, ami persze sokszor a digitális világ előtti törvényszerűségekre vonatkozik, mégis bölcs mértéktartásra figyelmeztet bennünket a jövőbe való lépése-

inket illetően. A memóriánk minden formájára szükségünk lesz a következő évszázadokban is. Azokat fejlesztenünk, gondoznunk kell és ennek hatékonyságért még sokat tehetünk. Ennek tudatában nekünk, pedagógusoknak nagy figyelemmel kell követnünk az agy kutatás, a neurobiológia és a pszichológia kutatásait, eredményeit. Összegezve megállapíthatjuk, hogy amennyiben továbbra is fontosnak tartjuk a memóriánk fejlesztését, annak hatékonyságát csak úgy növelhetjük, ha növeljük az ismétlések mennyiségét, valamint az egyes tudáselemeket pozitív élményekhez kapcsoljuk. Ehhez pedig el kell engednünk azt, hogy nagyon nagy mennyiségű információt akarjunk megtanítani, lehetővé kell tennünk a mozgást, a pihenést és a csendet. Nem az agyunk kapacitásával van a gond, inkább az a probléma, hogy ekkora tudásnak sem az átadására és ismétlésére, sem az élményszerű feldolgozására nem tudunk már sem elegendő, sem további időt biztosítani. Ha kevesebbet markolunk, többet fogunk tudni a hosszú távú memóriába helyezni. Nem kell tehát félni a kevesebbtől, hiszen ebben az esetben az a több. A matematikában ez talán paradoxon, a neurobiológiában azonban tény.

IRODALOM:

1. CSÍKSZENTMIHÁLYI MIHÁLY: FLOW – AZ ÁRAMLAT, AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST, 1997.
2. CZAKÓ GÁBOR: BEAVATÁS – AZ ELDOBHATÓ FÖLD, BOLDOG SALAMON KIADÓ, BUDAPEST, 2002.
3. DANIEL GOLEMAN: ÉRZELMI INTELLIGENCIA, HÁTTÉR KIADÓ, 1997.
4. DANIEL H. PINK: MOTIVÁCIÓ 3.0, HVG KIADÓ ZRT, 2010.
5. GARDNER, HOWARD: MULTIPLE APPROACHES TO UNDERSTANDING. IN: ILERIS, K. (ED.) (2009).
6. GORDON, THOMAS: A TANÁRI HATÉKONYSÁG FEJLESZTÉSE, GONDOLAT KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1991
7. GRÜN, ANSELM: HOGYAN KERÜLJÜK EL A KIÉGÉST, JEL KIADÓ, BUDAPEST, 2016.
8. KLEIN SÁNDOR: TANULNI JÓ!, EDGE 2000 KIADÓ, BUDAPEST, 2012.
9. JANE NELSEN: POZITÍV FEGYELMEZÉS, RENESZÁNSZ KÖNYVKIADÓ KFT, BUDAPEST, 2013.
10. JESSICA JOELLE ALEXANDER, IBEN DISSING SANDAHL: GYEREKNEVELÉS DÁN MÓDRA, HVG KIADÓ ZRT, 2017.
11. JOACHIM BAUER: A TESTÜNK NEM FELEJT, URSUS LIBRIS KIADÓ, 2011.
12. NORMAN DOIDGE: VÁLTOZÓ AGY, PARK KIADÓ, 2011.
13. PRIEVARA TIBOR: A 21. SZÁZADI TANÁR, NETEDUCATIO KFT, 2015.
14. SPENCER KAGAN: KOOPERATÍV TANULÁS, ÖKONET SZOLGÁLTATÓ ÉS TAN KFT, 2000.
15. UZSALYNÉ PÉCSI RITA: NEVELÉS AZ ÉLET SZOLGÁLATA 1-6. KULCS A MUZSIKÁHOZ KIADÓ, 2011-2018.
16. VEKERDY TAMÁS: BELSŐ SZABADSÁG, KULCSLYUK KIADÓ, 2017.
17. WWW.LEMON.HU, 2018. DECEMBER 28.

FIGYELJ RÁM!

K-S. PÁL MÁRIA

Írj lendülettel!

„ VAGY ÍRJ VALAMIT, AMI MÉLTÓ AZ OLVASÁSRA, VAGY TÉGY VALAMIT, AMI MÉLTÓ AZ ÍRÁSRA.”

/BENJAMIN FRANKLIN/

Belegondolt már abba, hogy kézírásunk mennyire hozzá tartozik egyéniségünkhöz?

Egy kisiskolás nap mint nap valódi alkotó tevékenységként éli meg a betűk megformálását. Az évek előrehaladtával azonban természetes és mellékes képességünk (vagyis ekkorra már készségünk) válik, pedig az írásteljesítmény a legsajátosabb, legegységibb mindennapi kifejezőeszközünk.

A kézzel írás folyamatában idegrendszeri kapcsolatok épülnek, frissül a gondolkodásunk, vagyis tollforgatás köz-

ben kortól függetlenül több tekintetben is fejlődünk. Az írás tartalmán túl a papírra vetett betűk formája, a sorok rendezettsége, a leírt szöveg külalakja fontos információkat hordoz személyiségünkről, aktuális lelkiállapotunkról. A létrehozott íráskép árulkodik kez ügyességünkről, kreativitásunkról, igény szintünkről, belső tulajdonságainkról. A leírt szöveg

olvashatósága függvényében helyesebben írunk, könnyebben tanulunk, hamarabb mélyítjük el a lejegyzett ismereteket. Írásunk fejlettségi szintje az olvasási készségünkre is erős hatást gyakorol. Fontos tehát, hogy írásképünk esztétikus, tetszetős legyen.

A készségfejlesztő munkafüzet az Írj...! füzetcsalád 4. tagja. Az Írj szebben! Írj örömmel! elődeinek módszertanát felhasználva a nagyobb iskolai korosztályok, azaz a felső tagozatosok és a középiskolások számára készült. Az életkori sajátosságokhoz igazítva követi a fejlesztési szinteket. Tartalmazza a nagybetűk írásának gyakorlását és továbbgondolási lehetőségét. Többféle vonalazású felület által segíti a grafikai készség biztosabb kialakítását. A vizuomotoros koordináción túl kiemelt feladata a szerialitás és vizuális differenciálás fejlesztése, melyek az olvasható, rendezett íráskép kialakításának fontos feltételei.

A lendületesebb vonalvezetés céljából a betűfűzés gyakorlatai dominánsan jelennek meg. Valódi fejlesztő hatását azonban akkor éri el, ha a sorok megalkotása - a szekvenciák pontos lekövetésével - a ceruza megemelése nélkül történik.

A gyakorlóanyag túllép az eddig megszokott (alapszintű vagy általános) fejlesztési feladatokon, és az íráshoz kapcsolódó magasabb rendű képességeket, készségeket is megcélozza. Épít az írástudatosságra, valamint a kreativitásra. A füzetet írásnehézségekkel, beszédritmus zavarával, illetve figyelemzavarral küzdő tanulónak, valamint a célzott korosztályon túl is ajánlom bárkinek, aki elégedetlen az íráskészségével. Akár felnőtt korban is bátran próbálkozzon meg a gyakorlatokkal! Remélhetőleg nem lesz haszontalan időtöltés.

Amit fontos tudni: az Írj...! füzetek használata akkor lesz eredményes, ha a tanuló oldalról-oldalra végighalad a fejlesztési szinteken. A tapasztalatok és visszajelzések szerint az a legcélravezetőbb, ha a gyermek következetesen a füzet lapjain gyakorol.

Az „Írj örömmel szebben, helyesen! Terápiás eljárásokra épülő, élményalapú, komplex íráskészség fejlesztő program” elméleti és gyakorlati ismeretei akkreditált továbbképzés keretében szakszerűen elsajátíthatók.

A 30 órás pedagógusképzés az Oktatási Hivatal oldalán megtalálható. Nyilvántartási száma: 12-48/2019

FIGYELJ RÁM!

KIRÁLYNÉ LUKÁCS GYÖNGYI

*Összhangban minden teremtménnyel
Környezeti nevelés
a Dombóvári Árpád-házi Szent Erzsébet Katolikus Óvodában*

Óvodánkban heti témáink kiindulópontját a Külső világ tevékeny megismerése adja, ehhez kapcsoljuk ábrázoló tevékenységeinket, az irodalmi anyagot, énekeket, mozgást. Katolikus óvoda révén, témaheteinket összekapcsoljuk a hitre neveléssel, teremtet világunk óvására, védelmére neveléssel. Ezáltal a hagyományos környezeti nevelési témák, jeles napokhoz kapcsolódó tevékenységek más hangsúlyt kapnak, más megvilágításba kerülnek. Fontosnak tartjuk a személyes példaadást, hiszen a természet, a környezet szépségét, hasznosságát csak az tudja megmutatni másoknak, aki maga is felfedezi, értő szemmel figyeli azt. Óvodánkban a 2015/2016-os nevelési év óta folyamatosan működik az Zöld munkacsoport. Célunk a környezettel való együttélésre nevelés, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes, teremtet világ és a mesterséges, ember által létrehozott környezetet is. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalkotására, valamint azon képességek tudatos fejlesztésére törekszünk, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához.

Célunk eléréséhez sokoldalú, változatos ismeretátadási, figyelemfelkeltő, élményközpontú tevékenységeket biztosítunk. Rendszeresen gondozunk és gyarapítjuk udvari környezetünket. Minden évben meghirdetjük az 1 gyermek = 1 palánta akciónkat, mellyel a szülőket mozgósítjuk a gyerekekkel közös ültetésre. Évszaknak megfelelően, a madarak, rovarok, bogarak, a természet változásainak megfigyelésével bővítjük a gyerekek ismereteit. Rendszeres használjuk a megfigyeléshez szükséges eszközöket: távcső, nagyítók, bogárnézegetők. Rendelkezünk elem gyűjtővel, udvari komposztálóval. Az újrahasznosítás jegyében szelektíven gyűjtünk hulladéknak számító anyagokat, melyeket barkácsoláshoz, játékkészítéshez, dekorációkhoz használunk fel. Az így elkészült gyermeki alkotásokat kiállítás keretében mutatjuk meg a szülőknek.

Kirándulásokat természet megfigyelő, környezetmegismerő sétákat, szervezünk, melyek során megismerjük városunk természeti értékeit: Szigeterdő, Szállásréti tó, Konda-patak völgye, Lovas pálya, Béka tó, Gunaras, Szőlőhegy. Minden évszakban, Erdei ovi keretében nagycsoportosainkkal ellátogatunk a Tüskei tóhoz, ahol a víz-part növény- és állatvilágával ismerkedünk. madár megfigyelési foglalkozásokon veszünk részt Nagy Sándor, a Dombóvári Madártani Egyesület elnöke vezetésével.

Nevelést segítő tartalmak:

- Helyzetelemzés
- Munkaterv
- Eseménynaptár
- Mese-, vers-, mondóka gyűjtemény
- Kísérlet gyűjtemény
- Youtube videó lista, kép- és hanganyagok, zenei anyagok, relaxációs videók
- Web oldalak, facebook oldalak
- Kiránduló helyek listája
- Partnerlista

A ZÖLD JELES NAPOKHOZ: ÁLLATOK VILÁGNAPJA, VÍZ VILÁGNAPJA, FÖLD VILÁGNAPJA, MADARAK ÉS FÁK NAPJA, KÖRNYEZET-
VÉDELMI VILÁGNAP KAPCSOLÓDÓAN HAGYOMÁNYŐRZŐ TEVÉKENYSÉGEKET ALAKÍTOTTUNK KI.

Október első hetében minden csoportban Assisi Szent Ferenc emléknapijára és az állatok világnapijára készülünk a gyermekek életkorának megfelelő foglalkozásokkal. Óvodásaink úgy ismerkedhetnek meg a szent rendalapító életével, cselekedeteivel, hogy eközben kiemelt figyelmet fordíthatnak az őket körül vevő teremtett világra is. Az óvodában már hagyomány, hogy az emléknapon a gyermekek alkotásaiból az óvoda folyosóján kiállítás rendezünk, és kirándulni megyünk. Jártunk többek között, az alsóhetényi csacsifarmon, a Bószénfai Szarvasfarmon, a Pécsi Állatkertben, a Tamási Vadasparkban, Dalmandon.

Víz témahetünkön, a jeles nap alkalmából óvodánk csoportjaiban a gyerekek folyamatosan gyűjthetnek élményeket, tapasztalatokat a vízről, mint lételemről, létezéséről, energiaforrásról. A Víz világnapiján a Nyerges erdő és horgásztóhoz kirándultunk. A hét során ágakat hajtottunk, magokat csíráztattunk, kísérleteztünk, mesével, énekekkel, mondókákkal, ábrázolási tevékenységekkel tettük színessé a gyermekek mindennapjait. Nagycsoportosainkkal ellátogatunk a Dombóvár és Környéke Víz- és Csatornamű Kft-hez. A hét záró napján a közös játéka volt a főszerep. Ezen a napon kékbe öltöztünk és óvodánk udvarát rendeztük be gyermekeink számára kalandparknak. A gyerekek örömmel vették birtokba a csúszdából kialakított kalózhajót és kupak fürdőt. A „Gondolkodó” kuckóban képek, könyvek, földgömb nézegetésével szerezhettek új ismereteket. Újrahasznosított anyagokból barkácsolhattak, horgászhattak, színes buborékokat eregethettek, léggömbökkel játszhattak. A nap zárásaként "Egy csepp víz" névvel közös fényképet készítettünk.

A Föld hetéhez kapcsolódó tevékenységek által a gyerekek megismerhetik a természet sokszínűségét, megértik, hogy semmi sem közömbös számunkra ezen a világon.

Föld hete programjaink voltak: - Barkácsoljon együtt a család! – felhívás - Szelektív hulladékból készített alkotások kiállítása - Föld Napi plakátfestés - ÖKO-Kuckónk berendezése, feldíszítése - 1 gyermek = 1 virág akció - Ültessünk együtt! – fa és virágültetés - Zöld szabályok – táblák elkészítése, kihelyezése - PET- torna - Szelektív hulladék ösvény - Tapossa laposra! - Diófánk születésnapja.

Minden évben, majálishoz közeledve megünnepeljük óvodánkban a gyerekekkel közösen ültetett fácskáink születésnapját. Van már diófánk, hársfánk, selyemakácunk. Ilyenkor mindig felhívjuk a gyerekek figyelmét a minket körülvevő környezet, teremtet világunk védelmének fontosságára!

A környezetvédelmi világnap alkalmából szervezett ÖKO-napunk programjai voltak: - Barkácsoljon együtt a család! – felhívás - Szelektív hulladékgyűjtés - ÖKO-JÁTSZÓHÁZ – Újra papír téglák készítése - Barkácsolj ÖKO-san - Szelektív hulladékból készített alkotások kiállítása.

Második alkalommal csatlakoztunk a „Legyél te is zöld(ben)!” környezet világnapi zöld pólós felhíváshoz, ami jó alkalom arra, hogy felhívjuk a figyelmet a szelektív hulladékgyűjtés, környezetvédelem, vízvédelem fontosságára.

Rendszeresen részt veszünk a város által szervezett környezet óvó programokon autómentes világnap, Te-Szedd! – szemétszedő akció.

Az ismeretek átadásához korszerű nevelési módszereket alkalmazunk. A 2018/19-es tanévben a Pécsi Egyházmegye 3 óvodájában, köztünk a miénkben, egy Magyarországon még kevésbé ismert és alkalmazott új pedagógiai módszer került kipróbálásra és bevezetésre az óvoda minden csoportjában. Ez az úgynevezett Kett-módszer. A Franz Kett által kidolgozott pedagógia a keresztény istenképre és emberképre épül. A középpontjában a teremtet világ és az ember áll, aki közösségben él, talál magára és fedezi fel az élet értelmét, teremtet világunk szépségeit. A módszer leglátványosabb eleme a foglalkozások során elkészülő padlókép, amely a közös alkotás öröme, a közösen választott célra irányítja a figyelmet és lehetőséget ad az elmélyült munkára, környezeti és hitre nevelési témák összekapcsolására. A módszer Magyarországra hozója, Sipos Edit, egy éven keresztül havi rendszerességgel megvalósuló találkozások alkalmával külső konzulensként segíti munkánkat. Az óvoda óvodapedagógusai második éve rendszeresen vesznek részt bemutató foglalkozásokon, képzéseken. Megszerzett ismereteink és tapasztalataink átadására az utóbbi években két szakmai napot is tartottunk:

- Egyházmegyei szakmai nap: A teremtet világ védelmének lehetőségei az óvodában (2017)
- Országos szakmai nap: A teremtet világ védelmének lehetőségei a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek tükrében (2018)

Az országos szakmai nap hospitálását követő szakmai megbeszélést, konzultációt Grolyóné Szabó Éva a Katoli-

kus Pedagógiai Intézet óvodaszakértője vezette. Kiemelte az intézményben uralkodó elfogadó, szeretetteljes légkörben való nevelés, a szabad játék fontosságát, személyiségformáló erejét, a magas színvonalú szakmai munkát

Szakmai munkánk elismeréseként a 2018/17-es tanévtől a Pécsi Tudomány Egyetem partnerintézménye lettünk.

FIGYELJ RÁM!

ISTENES ZSUZSANNA

Láncfeladatok

A láncfeladat, mint munkaforma lényege, hogy minden tanulónk adott részfeladat elvégzését kapja meg írásban, amelyek egymásra épülnek. Erőssége, hogy a tanító átadja a tanári szerepet, a gyerekek motiváltsága végig fenntartható, lehetőséget ad a differenciálásra, valamint a tanulók egyéni és közösségi sikerélménye is meg tud valósulni. A klasszikus óravezetés minden lépése beépíthető az órába a célkitűzéstől az óra végi értékelésig. Az óravezetésben könnyedén megvalósítható a gyakorlás, de az új ismeret szerzése és akár a számonkérés is beépíthető az órákba. A láncfeladat bármely kompetenciaterület fejlesztésére lehetőséget ad, a feladatok összeállításától függően. Maga a munkaforma fejleszti a szövegértő olvasást, a figyelmet, a koncentrációt, az egyéni és közösségi felelősségvállalást.

A munkaformát első alkalommal röviden meg kell ismertetni az osztállyal. A tanítónak hangsúlyoznia kell, hogy a feladatok elvégzése teljes csöndet és figyelmet igényel az osztálytól, minden apró rezdülésnek is szerepe lehet, ezért mindenre oda kell figyelniük. A feladat kiosztása után adjunk pár percet, amikor mindenki elolvashatja, hogy mi lesz a feladata, és szükség esetén kérdezhet a tanítótól. A gyerekek számára kiosztott feladatcsíkról le kell vágjuk a számozást, de a tanári ellenőrzőpéldányon ezek segíthetik a pedagógust, ha elakadna a lánc. A feladatok kiosztásakor figyelembe vehetjük a tanulói képességeket, például a jobban olvasó gyerekeknek adhatjuk a bemutató olvasást tartalmazó részleteket. A feladatok megoldása a tanítói jelre indul. A munkaforma játékosága és az egyéni felelősség motiváló hatása miatt a tanulók önfegyelmezése gyorsan működésbe lép, és a közös osztállysiker megélése örömteli tanulássá változtatja az így szervezett órát.

FIGYELJ RÁM!

TÓTHNÉ LEHOCZKI ZSUZSA

Indulj az úton, előre nézz...
Első lépések a cigány nemzetiségi nevelés útján

Régóta tervezgettük, hogy el kellene kezdeni...aztán mindig elodáztuk a dolgot. Rengeteg dolog történt, jó és rossz is, peregték a tanévek, de 2017 tavaszán megszületett a nagy elhatározás. Leültünk beszélgetni: érvek, ellenérvek feszültek egymásnak, s végül a lelkesedés győzött. A feltételek adottak, szükségünk van rá, rengeteg munka lesz, de belevágunk!

Elkezdünk kidolgozni a „pályázatot”, hogy cigány nemzetiségi iskolává válhassunk. A cigány népismeretet én vállaltam, a cigány nyelvet Király Péter tanítja majd, Czimmer Tamás pedig a hivatalos ügyeket intézi. Nyáron mindenki elkezdte kidolgozni a saját területét, ötleteket keresgél, utánaolvasott a dolgoknak. Októberre beszéltük meg, hogy elkezdjük összerakni az anyagot. Korainak tűnhet a május végi határidőhöz, de Tamás mondt, inkább mindent jó előre adjunk be, nehogy valami közbejőjjön, és elcsússzunk egy „banánhéjon”. Nem is sejtettük milyen igaza lesz! Őszi szünetre összeállítottuk a beadandó anyagot, és a 2017-es évet úgy zártuk, hogy az egyházi szakértő részéről engedélyezve volt a terv. 2018 január folyamán beadtuk, majd március végén-április elején hidegzuhanyként ért az információ, hogy nemzetiségi szakértővel is kell engedélyeztetni, ezt éppen akkor, 2018-ban vezették be. Tehát szakértőt kerestünk. Ez a feladat lett a legizgalmasabb, és a legnehezebben megoldható az egész projektben. Csak felsorolva: korára való tekintettel visszavonult, külföldön tartózkodik, az egyetemi vizsgaidőszak miatt nem tudja elvállalni.....tehát nemzetiségi szakértőt találni nagy feladat volt! Sikertől!

A 2018/19-es tanévnek nagy izgalommal indultam neki. Felmenő rendszerben tanítom a tantárgyat, így 1. és 5. osztályra kellett kidolgoznom a tananyagot/tanmenetet. Mindkét korosztály életében nagy váltás van: óvoda-iskola átmenet, alsóból-felső tagozatra sem könnyű, jön az új tantárgy, alkalmazkodni, kohéziót találni a többi tantárggyal.....! Tudtam, hogy jól akarom csinálni, tudtam, hogy meg akarom velük szerettetni a tantárgyat,

ismerem tanítványainkat, így tudtam azt is, hogy játékosan, beszélgetésekkel, zenével kell élnem. Tudtam, nem szentírás, amit kidolgozok, a tapasztalatokra építve formálhatom, alakíthatom a módszereket, hogy a tematikában kidolgozott tananyagot le tudjam adni. Az augusztusi találkozáskor bombáztam kollégáimat/barátaimat az ötleteimmel, „jó lesz így?” „így és így gondoltam”. Az iskola felújítás alatt, romokban, fúrás, faragás és mi továbbképzésre készülünk, amelyen a siklósi kolleganők is részt vesznek. A kávészünetben beszélgettünk, és kiderült, ők már cigány nemzetiségi iskola. Persze rájuk zúdítottam „magam”, kérdésekkel bombáztam őket, mire egy kedves, nyugtató válasz érkezett: „Majd a Marusz!” Telefonszám, email cím diktálás, aztán elkezdődött a tanév. Mindannyian tudjuk, hogy a tanévkezdés nem habostorta! El is felejtettem, hogy ígéretet kaptam arra, hogy továbbítják a számom a kolleganőnek. Elindult a tanév, aztán a Batai Zarándoklat előestéjén megszólalt a telefonom, és a vonal túlsó végén bemutatkozott Marusz. Soha nem találkoztunk személyesen (azóta sem), de úgy beszélgettünk közel másfél órát mintha ezer éve ismernénk egymást. Elmesélte a tapasztalatait, sikereit, nehézségeit, örömeit és bánatait, amelyek a tanítás során adódtak. Nekem a személyes tapasztalatok, beszélgetések közbeni tanulság levonások adták mindig a legnagyobb segítséget! Kérdezte, hogyan gondolom ezt-azt, s ha szerinte nem az a járható út rögtön mondta: „Na ezt ne így, hanem inkább amúgy!” Határozott, vidám ember, aki nagyon pozitív hatással van környezetére, rám legalább is nagyon! Teljesen feldobódtam, észre sem véve, hogy mennyi az idő, és én másnap zarándokolok a gyerekekkel! Ígért nekem anyagokat is, amiket másnap el is küldött. Mindjárt be is építettem a tematikába az általa precízen kidolgozott anyagot. Köszönöm Marusz, hogy segítettél, és biztosítottál arról, hogy bármikor fordulhatok hozzád! Köszönöm Nekték is lányok, akik nem felejtettétek el, és továbbítottátok segélykérésemet! Folytatódott a munka, és bizony sok ceruzás megjegyzés került a tanmenetbe. Cigány népismeretet tanítok olyan gyerekeknek, akik nap-nap után megélik a szokásokat, hagyományokat, sok mindenben tájékozottabbak, mint én az elméleti tudásommal. Ötödkben hamar kialakult a szokásrend: az adott témáról elmondom az elméleti dolgokat, jegyzetet készítünk (tankönyv híján- szomorú tény, hogy milyen áron lehet a tantárgy tankönyveit megvásárolni, és a tartalmukon is sokat lehetne vitatkozni), majd a gyerekek mesélnek, megosztják élményeiket. Régóta tanítok már, nem hittem, hogy meg tudok lepődni, de most nagyon kellemes meglepetések értek. A türelmetlen, egymással durván, gyakran közönségesen beszélő gyerekek végighallgatták egymást, megnyíltak, néha vitáztak, de beszélgettek. Jókat nevettünk, vagy ledöbbsentünk, de őszintén beszélgettünk. Huhh, ez nagyon jó! Így éreztem az órák után, és nagyon örültem, hogy a gyerekek is várták az órát és csodálkoztak, hogy már vége. Sokat tanultam ezekből a beszélgetésekből. Természetesen tanítóként más módszereket alkalmaztam az elsősökkel, illetve a beszélgetések, mesékkel dalokkal, rajzos feladatokkal egészültek ki.

Januárban értünk a tanmenetben a cigányzene, tánc témakörhöz. Somlyai Bea kolleganőm segített megszervezni, hogy a Szimfónia Program tanárai 1-2 alkalommal tudásukkal, hangszerük bemutatásával színesítsék az órákat. Kimmel Tamás lenyűgöző stílusával nem csak 1-2 órát színesített, hanem amikor ideje engedte, részt vett a cigány népismeret órákon is. Bemutatta a hangszereket, kipróbálhatták a gyerekek, aki zenét tanul megmutathatta, mit tud. Úgy gondolom, annál nagyobb csoda, mint úgy tanítani a cigány zenéről, zenészekről, hangszerekről, hogy az interaktív táblán bemutatjuk, majd megfoghatjuk, megszólaltathatjuk a hangszert, sőt egy művésztanár beszél sa-

ját élményeiről (hogyan találkozott Boban Markovic-csal), majd megszólaltatja hangszerét, ritkán adatik meg! A másik zenetanár Demeter Boldizsár volt, aki, ha Tamás nem ért rá, lelkesen segített.

A gyerekek lelkesedése elgondolkodtatott, meg kellene mutatnunk mit tudunk. Gondolva azokra is, akik nem játszanak hangszeren (én sem), elővettük a kanalakat. Megbeszéltük, mivel készülünk. Az elsősökkel rövid mondókákat tanultunk be dr. Lakatos Szilvia mondókáskönyvéből, és a „Zöld az erdőt„ énekeltük és táncoltuk. Az ötödikesekkel nemzetközi cigány himnuszt (Gelem gelem), az Ederlezt énekeltük zenészeink kíséretével, a zenekar a Bubamarát gyakorolta, s közben folyamatosan alakult, bővült a műsor.

Köszönettel tartozom több kollegámnak is, akik különböző módon segítették munkámat, programok kivitelezésében, ötletekkel, vagy egy-egy baráti beszélgetéssel, biztatással. Külön köszönöm Somlyai Beának, hogy mikor beszéltünk róla, hogy az országos hírű és a mi városrészünkben működő Ghandi Gimnáziummal fel kéne vennünk a kapcsolatot, a kezébe vette a szervezést, és ismeretségét kihasználva – jó dolog, ha valakit szeretnek az előző munkahelyén – bemutatott a kollégium igazgatóhelyettesének, Jakab Natáliának. Kölcsönösen örültünk az egymásra találásnak, reméljük hosszú távon tudjuk egymás munkáját támogatni. Meghívást kaptunk az iskola 25 éves jubileumi programjaira, s ebből kettőn, a 25 órás hangos cigány mese olvasáson, és a 25 órás kerékpáros tekerésen pár negyedikesemmel részt is vettünk.

Az év vége közeledtével bemutatkozó műsorunk is kezdte felvenni végleges formáját. A két osztály diákjain kívül két kolleganóm és Nagy Norbert atya az énekkarunkat erősítette, amit a Szimfónia Program tanárai, kis és nagyobb zenészei kísértek, három negyedikes tanítványom cigányul szavalt, Orsós Orsolya meghívottként felkarolta négytagú tánccsoportunkat és bemutatójukkal fokozták a hangulatot és végül volt tanítványom -immár szülőként - Fülöpné Pápai Melinda mondott el cigány nyelven egy cigány mesét. A meghívott vendégeket, szereplőket, közönséget az 5. osztályosokból álló lelkes kis szakács csapat által sültt punyával és bodaggal (bogdival) kínáltuk meg. Műsorunk nagy sikert aratott, megérte a sok felkészülést, örült izgalmat! Úgy érzem, az első tanévet megtöltöttük tartalommal. Közösen, a gyerekekkel együtt. Peremkerületi iskolában régóta nehéz helyzetben dolgozunk. Hátrányos helyzetű, sajnos egyre több nehezen motiválható tanítványunk van, cigánygyerekek. A miénktől eltérő szokásokkal, hagyományokkal, családszerkezettel, értékrenddel. Gyakran lenézik őket, szembesülnek az előítéletekkel, kevesen tanulnak tovább, fejezik be tanulmányaikat. És jön egy tantárgy, ami róluk, a hagyományaikról, művészetükről, értékeikről szól. Fontosnak tartottam, hogy ne csak befogadóként vegyék a tananyagot, hanem aktív részesei legyenek az óráknak! Úgy gondoltam lehetőséget kell adnom, hogy beszélhessenek magukról, bemutatthassák kultúrájukat, szokásaikat.

Persze a tananyag egyre több lesz, nehezedik, de bízom benne, hogy a helyes módszerrel továbbra is örömmel megyünk cigány népismeret órára mindannyian.

Én tanár vagyok. Hagyományos tanár.
A magamfajta, ha nem hagyja ott a pályát,
akkor sikeres, legalábbis ezt állítják többen.
S hogy elég arra törekednem, hogy havi egy jegyet adjak,
és diákjaim tudjanak tájékozódni egy irodalomkönyvben.
Meg ne felejtsek el ügyelni szünetben, és használjak interaktív táblát.
És ha nem vagyok unalmas, az bár különös, de senkit nem érdekel,
ám ettől nem vagyok boldog félig sem – sem népszerű – sem hiteles.
Hihetetlen, ugye? Vagy inkább hihető,
mert itt mindenki hisz valamiben. Vagy semmiben.
Szóval ez van, ez a hagyomány.
Hogy unalmas és érdekes is lehet a tanár, nem számít,
de pofozni már nem pofozhat, és lassan nevelni sem szabad,
a szülő sokszor mindent jobban tud, de a tanár csak teljesítse a kötelességét.
Fejlesszen, és gondozzon tehetséget,
szervezen értekezletet, műsorokat, színházlátogatást, kirándulásokat,
képződjön tovább, javítsa ki időre a dolgozatot, ellenőrizze a házit,
de hidd el, nem erre gondolok, ha azt mondom:
ez a pálya a hivatásom.
Mert én az akarok lenni, aki hat, formál és csillogtat, inspirál!
Aki szavára többen mozdulnak, mert kedvet csinál a mozduláshoz.
Aki nem azért hív össze embereket, hogy tervezzenek, szervezzék meg a munkát, hozzanak szerszámokat, vágjanak fát,
hanem aki felkelti bennük a vágyat a nagy, végtelen tenger iránt.
Én a szó akarok lenni, a lényeg, ami akkorát koppan, hogy még felnőttkorban is emlékeztek rá.
Mert az evidenciák beégnek, Bunsen-égő nélkül is.
És legalább egyet hadd adjak neked!
Mert *én* tanár vagyok, enyém a beszéd tudománya,
mondom a *magamét*, s az a jövő talánya,
hogy az *enyém* a *tiéd* lesz-e egykor, s így a *miénk*.
Hogy egy játék többet ér-e a szónál,
ki tudja? Magadnak tanulsz, s a világnak magad körül.
Játszhatok még a szavakkal, vagy világ-íthatok.
Csavargathatom, de nélküled - semmi vagyok.
Fordítva. Is.
Gondolom.
Véka alá rejtesz, vagy lámpatartóra helyezett
gyertyád lehetek, az már a te dolgod.
Én mindenképp fényt adok.

IMPRESSZUM

Főszerkesztő:	Bertáné Hargitai Margaréta
Szerkesztő:	Helstáb Ákos
Olvasószerkesztők:	Guld Csenge, Kisdí Nóra, Köpenczei Csenge, Szabóné Kovács Andrea
Szerkesztőségi munkatárs:	Molnár Gitta
Szerkesztőbizottság:	Horváth-Baán Anikó, Sümegi József, Tóth László, Tóth Lászlóné
Szerkesztőség:	7621 Pécs, Dóm tér 2.
E-mail:	figyeljram@pecs.egyhazmegye.hu
Kiadó:	Pécsi Egyházmegye 7621 Pécs, Dóm tér 2.
Kiadásért felelős személy:	Bertáné Hargitai Margaréta
fotók:	Pixabay, Loósz Róbert, szerzők